



Evaluatie en bijstelling
Plan van Aanpak
Stedelijk Kompas Flevoland
2008 - 2014

Wat zijn de veranderingen in de context van de maatschappelijke opvang?

Wat hebben we bereikt tot 2011?

Wat zijn de bijgestelde en nieuwe hoofddoelen?

Wat gaan we doen aan cliëntenparticipatie?

Gemeente Almere



Evaluatie en bijstelling
Plan van Aanpak
Stedelijk Kompas Flevoland
2008 - 2014

(aanvulling op de regiovisie maatschappelijke opvang 2006 – 2010)

Gemeente Almere

Nota vastgesteld door de gemeenteraad op 23 juni 2011



Inhoudsopgave

Samenvatting	6
1. Inleiding	9
2. Veranderingen in de context.....	11
2.1 Invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).....	11
2.2 Toename van omvang en vraag.....	12
2.3 Veranderingen in de AWBZ	14
2.4 Veranderingen in de rijksbijdragen	15
2.5 Wijzigingen in wet- en regelgeving.....	16
2.6 Gemeentelijke bezuinigingen	17
2.7 Aanpalend gemeentelijk beleid.....	17
2.8 Consequenties van deze ontwikkelingen	18
3. Evaluatie per hoofddoelstelling	19
3.1 Hoofddoel 1. Preventie	19
3.2 Hoofddoel 2. Voorzieningen	23
3.3 Hoofddoel 3. Nazorg detentie	26
3.4 Hoofddoel 4. Overlastvermindering.....	28
3.5 Hoofddoel 5. Minder uitval uit zorg	29
3.6 Nieuw hoofddoel 6. Zwerfjongerenbeleid	30
3.7 Ontwikkelingen op de randvoorwaarden.....	31
3.8 Overlegstructuur	32
3.9 Cliëntenparticipatie.....	33
4. Financieel kader.....	35
5. Bijstelling van het Plan van Aanpak tot en met 2014	37
Bijlage 1: De ontwikkeling van de vraag in de periode tot 2010.....	45
Bijlage 2: Overzicht beleid per gemeente.....	48
Bijlage 3: Overzicht veiligheidsbeleid Almere	51
Bijlage 4: Overzicht gerealiseerde voorzieningen en plannen	53
Bijlage 5: Aanbod en plannen dagbesteding	57
Bijlage 6: Lijst met geïnterviewde personen	59
Bijlage 7: Geraadpleegde beleidsstukken.....	60

Samenvatting

Algemene conclusie is, dat het Stedelijk Kompas Flevoland na twee en een half jaar een goede start gemaakt heeft door het afsluiten van het huisuitzettingconvenant, de invoering van diverse opvangvoorzieningen, uitbreiding van bemoeizorg en de coördinatie van de nazorg na detentie, het stimuleren van de vestiging van AWBZ-voorzieningen en de voorbereiding van een Centrale Toegang Flevoland. Verder heeft het Rijk besloten dat het zwerfjongerenbeleid ook onderdeel van het Stedelijk Kompas dient te zijn.

Binnen Flevoland vindt via de Flevomonitor sinds 2005 jaarlijks registratie plaats van de aantallen dak- en thuislozen, verslaafden en slachtoffers van huiselijk geweld. Inmiddels kunnen we over een periode van vijf jaar (2005 t/m 2009) constateren dat er jaarlijkse groei is van de aantallen cliënten. De monitor 2009 constateert dat dit enerzijds veroorzaakt wordt door kwantitatieve en kwalitatieve verbeteringen in de registratie en anderzijds door een uitbreiding van opvangcapaciteit. Waarschijnlijk is hier de huidige economische crisis ook debet aan. Het aantal slachtoffers van huiselijk geweld is nagenoeg gelijk gebleven.

Daarom is de rest van de periode tot 2014 een blijvende sterk gefocuste inzet nodig om de doelen zoals deze bij de start geformuleerd zijn daadwerkelijk te realiseren. Vermindering van de inzet voor het Stedelijk Kompas nu heeft het risico van een explosief groeiend daklozenprobleem in de komende jaren, met extra kosten in verband met verloedering, overlast en onveiligheid. De voorbeelden uit de G4 laten zien, dat terugdringen van dakloosheid bij een gecoördineerde aanpak met aandacht voor preventie, opvang en herstel wel degelijk mogelijk is¹. Naast het continueren van de inspanningen op het gebied van opvang is het noodzakelijk de maatregelen gericht op preventie en herstel te intensiveren. Dit kan worden gerealiseerd door de inspanningen voor het Stedelijk Kompas nadrukkelijker te koppelen aan de algemene Wmo-aanpak, waarin de nadruk ligt op het versterken van de eigen kracht en participatie van kwetsbare groepen in de eigen woonomgeving. Ook het versterken van de koppeling met aanpalend beleid gericht op arbeidsparticipatie, schuldhulp, veiligheid en risicojeugd is hierbij noodzakelijk.

Zes onderwerpen dienen de komende periode prioriteit te krijgen:

1. Eigen kracht van mensen is het uitgangspunt ook bij kwetsbare groepen burgers. Het motto is de verantwoordelijkheid van mensen bij henzelf te laten. Dit betekent (re)activering van het sociaal netwerk, wijkgerichte interventies en contacten met familie en mantelzorgers. Hierbij dient krachtig ingezet te worden op innovatieve samenwerking en oplossingen voor de aanpak van kwetsbare burgers. Er dient een verschuiving plaats te vinden van residentieel naar ambulans.
2. Het optimaliseren van de verbanden met de beleidsterreinen jeugdpreventie, participatiebudget, veiligheid, schuldhulp en Wmo-participatie ten behoeve van de doelgroep van het Stedelijk Kompas in alle gemeenten, waarbij duidelijk wordt vastgelegd dat en hoe bij de uitvoering op deze terreinen de aanpak van (dreigend) daklozen wordt meegenomen en hoe budgetten en beleid slim worden gecombineerd.
3. Het uitbouwen van de Centrale Toegang Flevoland en de samenwerking tussen de betreffende organisaties voor het bieden van persoonsgerichte integrale trajecten voor daklozen. Hierbij dienen ook Sociale Zaken (schuld- en inkomenshulp en activering/arbeidsre-integratie) en het CIZ (toegang tot AWBZ) betrokken te worden.
4. Het stimuleren van participatie van (dreigend) daklozen, zowel gericht op het verkrijgen van zinvolle dagbesteding en/of betaalde arbeid als op participatie in eigen leefomgeving en cliëntenparticipatie in beleid en uitvoering van het Stedelijk Kompas.
5. Het maken van afspraken met de zorgkantoren en zorgverzekeraars over de aansluiting van AWBZ en Zvw op de gemeentelijke inspanningen. Het gaat hierbij om zowel de dak- en thuislozenzorg als om de bemoeizorg. Van belang is verdere afstemming tussen de inzet van middelen vanuit de diverse wettelijke kaders zoals de Wmo, AWBZ en Zvw. Afstemming tussen gemeenten, zorgkantoren en

1 Rotterdam heeft berekend dat iedere euro hierin geïnvesteerd een veelvoud bespaart aan uitgaven op het gebied van overlast en criminaliteit.

zorgverzekeraars is in dat kader nodig. Gemeente Almere en Agis hebben in dit kader een verdere samenwerking opgezet onder de noemer Wmo-coalitie. Doel van deze coalitie is te komen tot betere afstemming en samenwerking tussen financiers, aanbieders en cliënt- en burgerorganisaties rondom wonen, welzijn en zorg. Ook Achmea zal in 2011 verzocht worden aan te sluiten.

6. Het stimuleren van vestiging van noodzakelijke AWBZ/Zvw voorzieningen door de gemeenten gericht laten aanbieden van geschikte vestigingsplaatsen. Afspraken en afstemming hierover provinciebreed.

De doelen hangen met elkaar samen: wanneer preventie en vroeghulp slaagt, betekent dat er minder nieuwe daklozen per jaar bijkomen. Daardoor neemt op termijn de behoefte aan opvangvoorzieningen af. Wanneer er voldoende en voldoende gedifferentieerde voorzieningen en dagbestedingsmogelijkheden zijn, is een efficiënte en effectieve persoonsgerichte aanpak mogelijk, zodat daklozen kunnen worden begeleid naar een optimaal niveau van herstel. Daardoor verschuift de behoefte aan voorzieningen van nood- en crisisopvang naar voorzieningen voor beschermd en begeleid wonen, dagbesteding en budgetteringshulp. Een goed functionerende Centrale Toegang Flevoland die zowel op cliëntniveau als op beleidsniveau sturingsinformatie oplevert en een optimale afstemming met AWBZ en Zvw zijn belangrijke randvoorwaarden.

Voorstellen voor de periode 2011-2014

Voor alle hoofddoelen zijn voor de komende periode nieuwe operationele doelen te stellen. De preventiedoelstelling kan worden uitgebreid met operationele doelen gericht op voorkomen van dakloosheid door detentie en door ontslag uit een zorginstelling. Ook kan het realiseren van participatiemogelijkheden hierin opgenomen worden. Omdat de budgettaire ruimte al maximaal is benut en alle gemeenten een bezuinigingsopgave hebben voor de komende jaren, is hierbij sprake van de opgave om via combinatie van budgetten en regelingen het gerealiseerde voorzieningenniveau zo veel mogelijk op peil te houden en zo optimaal mogelijk te gebruiken. We stellen voor dit verbinden van verschillend beleid als nieuw hoofddoel te formuleren: een transitie van de aanpak van dakloosheid van sectoraal naar integraal Wmo, waarbij aansluiting plaatsvindt op de eerste zes prestatievelden en op terreinen aanpalend aan de Wmo.

Op verzoek van het Ministerie van VWS is de aanpak zwerfjongeren als een nieuwe opgave toegevoegd. Om goed zichtbaar te maken wat hierop gebeurt, wordt dit als apart hoofddoel beschreven.



1 Inleiding

Na twee jaar uitvoering van het Plan van Aanpak Stedelijk Kompas Flevoland is het tijd terug- en vooruit te kijken naar wat gemeenten en partijen hebben bereikt in de maatschappelijke opvang van dak- en thuislozen in Flevoland.

Het Plan van Aanpak is ontwikkeld voor de periode 2008-2014, in navolging van de Plannen van Aanpak van de G4. Het is een provinciaal Plan van Aanpak en bevat daarom niet alleen het gemeentelijk beleid voor Almere maar tevens het met de regiogemeenten afgestemde en af te stemmen beleid.

De hoofddoelstellingen in het Plan van Aanpak van Flevoland zijn:

1. Preventie: dakloosheid ten gevolge van huisuitzetting komt (vrijwel) niet meer voor.
Het aantal huisuitzettingen in 2012 is gedaald tot minder dan 30% van het aantal in 2006.
2. Voorzieningen: 80% van de per 2006 minimaal 1.100 (= 880) dak- en thuislozen en 70% van de dak- en thuislozen die er vanaf dan bijkomen, zijn voorzien van inkomen, van structurele vormen van woonvoorzieningen passend bij de betrokken individuen, van niet vrijblijvende evidence-based zorgtrajecten en voor zover mogelijk van vormen van werk die haalbaar zijn.
3. Nazorg detentie: dakloosheid ten gevolge van detentie komt in 2014 substantieel minder voor.
4. Overlastvermindering: bij een nader te bepalen deel van de doelgroep is in 2014 het overlastgevend gedrag verminderd.
5. Uitval zorg: dakloosheid ten gevolge van uitval uit zorginstellingen komt (vrijwel) niet meer voor.

Naar aanleiding van deze evaluatie worden daar waar van toepassing de doelstellingen aangepast. De realisatie is als volgt over de planperiode verdeeld.

9

Hoofddoel	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Meer preventie							
Meer voorzieningen							
Meer nazorg detentie							
Overlastvermindering							
Minder uitval zorg							

Movisie² heeft in opdracht van centrumgemeente Almere de hoofddoelstellingen en daaraan gerelateerde operationele doelstellingen laten bekijken op hun resultaat tot en met eind 2009 en welke bijsturing of wijzigingen nodig zijn. Ambtenaren van de Flevolandse regiogemeenten en managers van zorginstellingen uit de regio zijn geïnterviewd met als doel input te genereren voor de evaluatie en de bijstellingen. De conceptnota is besproken in de volgende overleggen:

- Regionale Stuurgroep Maatschappelijke opvang met de wethouders
- Regionale Stuurgroep Maatschappelijke opvang met de directies/managers en Zorgbelang Flevoland
- Een gezamenlijke netwerkbijeenkomst zes gemeenten, hulpinstanties en vertegenwoordiging Wm Raad Almere
- Het Lokaal Zorgoverleg Almere
- De veiligheidsambtenaren van de zes gemeenten
- De Wmo-Raad Almere

Van de projectgroep Centrale Toegang is een schriftelijke reactie ontvangen. Onjuistheden in de tekst zijn voor zover bekend gemaakt gecorrigeerd. Suggesties, adviezen etc. zijn voor zover relevant verwerkt.

2 Landelijk centrum voor kennis en advies voor maatschappelijke ontwikkeling in Utrecht.

Doel van de evaluatie is op basis daarvan de operationele planning voor de resterende planperiode nader te concretiseren. Als tweede om nauwer aan te sluiten op de ontwikkelingen op aanpalende gemeentelijke beleidsterreinen zoals het jeugdbeleid, veiligheidsbeleid, participatiebeleid, armoedebeleid, gezondheidsbeleid en het huisvestingsbeleid. Daarnaast wordt gestreefd naar verdere aansluiting en uitwisseling met voorzieningen in de AWBZ en de Zorgverzekeringswet (Zvw). Na vaststelling van de bijgestelde nota zal een uitvoeringsplan worden opgesteld.

Leeswijzer

De evaluatie behandelt achtereenvolgens de volgende onderwerpen:

Hoofdstuk 2: Veranderingen in de context

Hoofdstuk 3: Evaluatie Stedelijk Kompas per hoofddoelstelling

- Wat was de hoofddoelstelling
- Beleidsrealisatie
- Wat is de huidige stand van zaken
- Aandachtspunten voor de toekomst en eventueel aanpassing van de doelstelling

Hoofdstuk 4: Financieel kader

Hoofdstuk 5: Bijstelling van het Plan van Aanpak tot en met 2014

Bij het rapport zijn zeven bijlagen opgenomen:

Bijlage 1: De ontwikkeling van de vraag in de periode tot 2010

Bijlage 2: Overzicht beleid per gemeente

Bijlage 3: Overzicht veiligheidsbeleid Almere

Bijlage 4: Overzicht gerealiseerde voorzieningen en plannen

Bijlage 5: Aanbod en plannen dagbesteding

Bijlage 6: Lijst met geïnterviewde personen

Bijlage 7: Geraadpleegde beleidsstukken

2 Veranderingen in de context

Ten opzichte van 2007 toen het Plan van Aanpak dakloosheid voor Flevoland ontwikkeld is, is een aantal ontwikkelingen te noemen die een rol spelen in de richting van de toekomst. Deze worden in dit hoofdstuk toegelicht.

- Invoering van de Wmo (2.1)
- Toename van de omvang en de vraag van de betreffende doelgroepen (2.2)
- Veranderingen in de AWBZ (2.3)
- Veranderingen in de landelijke bekostigingsstructuur van maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, huiselijk geweld, OGGZ en verslavingsbeleid (2.4)
- Op handen zijnde wijzigingen in wet- en regelgeving die relevant zijn in deze context (2.5)
- De gevolgen van de economische crisis en het daarop inspelend landelijk beleid voor de gemeentebudgetten (2.6)
- Ontwikkelingen in het gemeentelijk beleid op aanpalende beleidsterreinen zoals jeugd, integraal Wmo-beleid (participatie door iedereen) en verbinding met Wet participatiebudget, schuldhulp, woonbeleid en veiligheid (2.7)

Het hoofdstuk wordt afgesloten met 2.8: consequenties van deze ontwikkelingen voor de rest van de planperiode.

2.1 Invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Op 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) van kracht geworden. De Wmo wordt ook wel participatiewet genoemd. Gevolg van deze wet is dat gemeenten veel meer aandacht gaan besteden aan (sociale) activering. Alle gemeenten hebben hiervoor een eigen meerjarenplan geschreven. “Meedoen” en deelnemen aan de samenleving, ook door kwetsbare groepen is hier een belangrijk item. Dit geldt onverkort voor de kwetsbare groepen die onder het Plan van Aanpak dakloosheid vallen.

11

De gemeente Almere verwoordt haar visie op de Wmo³ als volgt:

- Iedereen doet mee. Streven is een samenleving waarin meedoen van alle burgers centraal staat, ook van mensen met een beperking.
- Vraaggericht en eigen regie. De gemeente wil de burger dusdanig ondersteunen dat hij zelf de regie op zijn leven houdt en eigen keuzes kan maken, ook in de wijze waarop hij wil participeren.
- Eigen kracht. In het verleden lag het accent op wat mensen niet meer kunnen. Met de invoering van de Wmo wordt veel meer gekeken naar de eigen kracht van mensen. Met andere woorden: “wat kunnen zij wel”. De kracht van mensen, groepen, buurten en wijken wordt ingezet ten behoeve van participatie. Doordat mensen actief worden in de eigen buurt kan dit de sociale samenhang en de leefbaarheid in de wijk verbeteren.
- Passende ondersteuning. De gemeente Almere wil passende ondersteuning bieden om zwaardere zorg en hulp te voorkomen.

Wat betekent dit voor het Plan van Aanpak?

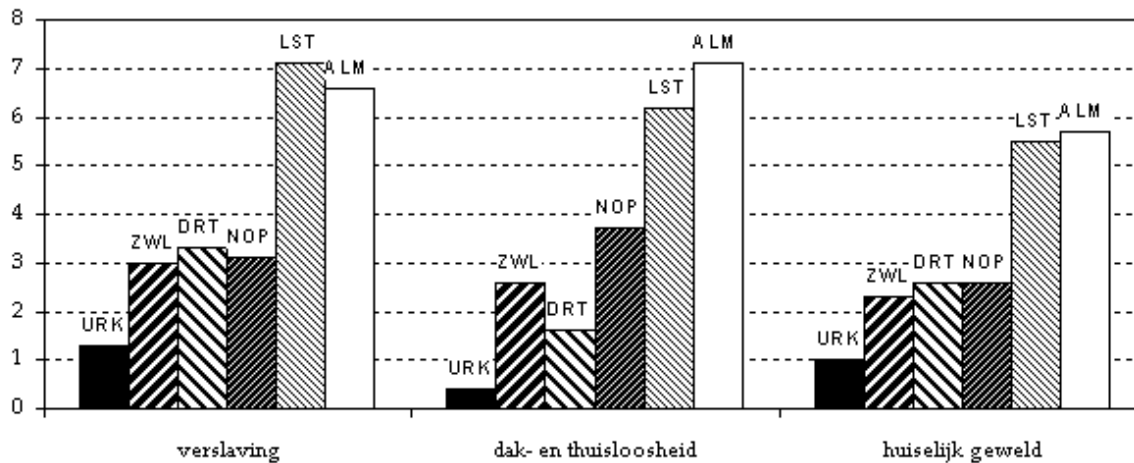
Door deze aanpak werken instellingen op wijk/stadsdeelniveau meer samen met elkaar, zoals in de integrale sociale wijkteams in Almere. Ook wordt er meer een beroep gedaan op de eigen ideeën, initiatieven en mogelijkheden van burgers voor onderlinge steun en professionals stellen zich meer vraaggericht en coachend op om hen daarbij te ondersteunen. Het is gewenst daar met de aanpak van dakloosheid zo veel mogelijk op aan te sluiten, zeker voor wat betreft preventie en herstel.

3 Uit: Actieplan Wmo, Almere 2008-2009

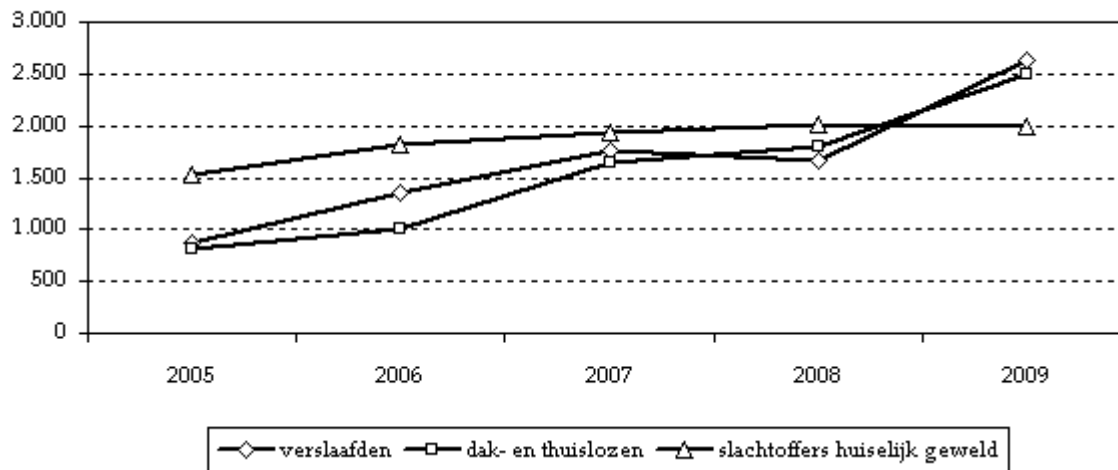
2.2 Toename van omvang en vraag

Sinds 2005 wordt jaarlijks cijfermateriaal verzameld en geanalyseerd over verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld in de provincie Flevoland bij instanties die zich met deze thematiek bezighouden⁴ Hierdoor is het mogelijk de ontwikkeling van de doelgroep en subgroepen in omvang en voorzieningengebruik te volgen. Ook heeft in 2009 een nader onderzoek plaatsgevonden naar de behoeften van chronisch problematische verslaafden in Flevoland.

Figuur 1: Gemeente aantallen per 1.000 inwoners in 2009



Figuur 2: Aantallen per jaar



4 A. Benschop, Dirk J. Korf, Flevomonitor 2009, Kwetsbare groepen en Huiselijk geweld, Amsterdam, 2010

Uit de Flevomonitor blijkt dat in 2009 in totaal 6.583 unieke personen (in 2006: 4.035 personen) in beeld zijn. Dit gaat om 2.496 dak- en thuislozen, 2.630 verslaafden en 2.001 personen die slachtoffer waren van huiselijk geweld. Hiervan vallen 518 binnen meer groepen.

Een nadere toelichting staat in bijlage 1.

Uit het onderzoek naar de chronisch problematische verslaafden in 2009⁵ bleek dat het om ongeveer 300 personen gaat. Om hun situatie te kunnen verbeteren is er behoefte aan meer woonvoorzieningen, vooral meer ambulante woonbegeleiding en nachtopvang op korte termijn en op langere termijn hostelplaatsen voor ongeveer 150 personen. Verder is een betere spreiding nodig van laagdrempelige inloopvoorzieningen, liefst gekoppeld aan gebruikersruimten, aan dagbesteding en mogelijkheden tot aanpak schulden en budgetbeheer. Dit gaat zowel om Almere als om Lelystad. Dit onderzoek is gebruikt als basis voor de vestiging en subsidiëring van nieuwe voorzieningen.

De verwachte bevolkingsgroei

De verwachte bevolkingsgroei bedraagt volgens de meest recente schattingen tot en met 2014 circa 1% per jaar. Deze leidt tot een autonome toename van het aantal daklozen en verslaafden.

Tabel 1: Inwoneraantallen

	Almere	Lelystad	Dronten	NOP	Urk	Zeewolde	Totaal
2006	178.466	71.447	38.125	45.739	17.458	19.421	370.656
2007	180.924	72.252	38.182	45.777	17.585	19.704	374.424
2008	183.270	73.063	38.528	45.716	17.825	20.286	378.688
2009	185.746	73.848	39.206	45.814	18.062	20.773	383.449
							384.906
2010	185.665	74.337	39.583	46.389	18.224	20.709	(prognose 2006: 401.600)
							409.639
2015	200.658	77.868	41.989	47.911	19.313	21.900	(prognose 2006: 434.400)

Bron: Provincie Flevoland, gebaseerd op de CBS Demografische kerncijfers gemeente 2006, 2008, 2009; schattingen CBS bevolkingsomvang gemeenten 2010 en 2015 per december 2009.

De economische crisis en bezuinigingen

De economische crisis leidt binnen de bevolking tot meer werkloosheid, meer schulden, en daardoor meer risico op dakloosheid. Verder vinden als gevolg van de crisis bezuinigingen plaats, die gevolgen kunnen hebben voor het voorzieningenniveau.

5 C. Barendrecht en E. Wits, Chronisch problematische verslaafden in Flevoland, problematiek en behoefte aan woonzorg, laagdrempelige voorzieningen en dagbesteding, Rotterdam, 2009

2.3 Veranderingen in de AWBZ

In 2008 en 2009 zijn diverse wijzigingen doorgevoerd in de AWBZ die gevolgen hebben voor de uitvoering van de Wmo en de financiering van de aanpak van dakloosheid door (centrum)gemeenten.

Om voor AWBZ-zorg in aanmerking te komen moet er sprake zijn van een medische grondslag die bestaat uit een beperking, aandoening of handicap. Vervolgens wordt op basis van de grondslag door het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) getoetst of iemand in aanmerking komt voor een indicatie.

2008: vervallen grondslag psychosociaal

In 2008 is de grondslag psychosociaal voor de AWBZ vervallen. Hierbij gaat het om mensen met psychosociale problemen; emotionele, gedrags- of sociale problemen. Kenmerkend voor deze groep personen is dat zij niet zelf handelend optreden en veelal zelf ook niet de eigen problemen willen erkennen. Deze grondslag werd gebruikt bij indicaties voor begeleiding van daklozen in opvanginstellingen en cliënten van de vrouwenopvang en voor begeleiding van ontregelde gezinnen. Het macrobudget dat in 2007 via de AWBZ is besteed aan deze taken is overgeheveld naar de gemeenten. 90% is toegevoegd aan de doeluitkering maatschappelijke opvang van de centrumgemeenten ten behoeve van de begeleiding van daklozen, 10% is toegevoegd aan het gemeentefonds voor alle gemeenten, ten behoeve van de begeleiding van ontregelde gezinnen.

Vanaf het overgangsjaar 2009 heeft de centrumgemeente een zestal instellingen gesubsidieerd waardoor in 2009 cliënten met psychosociale problemen nog begeleiding ontvangen. Psychosociale begeleiding wordt momenteel aangeboden door onder meer het Leger des Heils, Blijfgroep (Vrouwenopvang), Kwintes, Tikvah en de Zorggroep Almere; Gespecialiseerde Thuiszorg.

Het algemene beeld van de cliënten is dat zij meerdere problemen tegelijk hebben die zij niet langer zonder steun kunnen oplossen. Hieronder vallen ook personen die op dat moment niet gediagnosticeerd kunnen of willen worden. Zij ontvangen begeleiding op basis van het gemeentelijk subsidie totdat na diagnostiek een behandeling in het kader van de Zorgverzekeringswet of AWBZ kan starten. Cliënten die geen AWBZ-indicatie nodig hebben, kunnen psychosociale begeleiding behouden op basis van de gemeentelijke subsidie aan de instelling.

De begeleiding richt zich veelal op diverse leefgebieden (huisvesting, financiën, sociaal functioneren, psychisch functioneren, lichamelijk functioneren, praktisch functioneren, dagbesteding). De begeleiding heeft ten doel daar waar mogelijk de zelfredzaamheid van personen te bevorderen, grotere problemen te voorkomen en ervoor te zorgen dat personen zo zelfstandig mogelijk aan hun toekomst kunnen werken.

2009: pakketmaatregel

In 2009 is opnieuw een wijziging opgenomen in de AWBZ, de zogenaamde pakketmaatregel. De oude functies Ondersteunende Begeleiding en Activerende Begeleiding zijn per 1 januari 2009 samengevoegd tot een nieuwe functie Begeleiding. De invulling van de nieuwe functie Begeleiding gaat gepaard met andere voorwaarden.

Centraal in de nieuwe functie Begeleiding staat het bevorderen van zelfredzaamheid. Alleen mensen met matige en/of zware beperkingen op de onderdelen sociale redzaamheid, bewegen en verplaatsen, probleemgedrag, psychisch functioneren en geheugen en oriëntatiestoornissen houden toegang tot de AWBZ-zorg voor de functie begeleiding mits de noodzaak tot begeleiding niet kan worden ondervangen door eigen hulpbronnen of voorliggende voorzieningen. Het gaat hierbij om mensen die zonder begeleiding verwaarloosd raken en mogelijk opgenomen moeten worden. Begeleiding gericht op participatie komt te vervallen. Participatie is niet meer het doel vanuit de AWBZ. Voor participatie gaat het Rijk ervan uit dat er een beroep gedaan kan worden op de Wmo. Voor de pakketmaatregel is de gemeente zeer beperkt gecompenseerd, omdat de gedachte is dat een deel van de mensen hun begeleidingsvraag zelf vorm kunnen geven of een beroep kunnen doen op andere voorliggende voorzieningen (Wmo, Zorgverzekeringswet, jeugdzorg of het onderwijs). De doelgroep voor deze pakketmaatregel is veel breder dan de doelgroep van maatschappelijke zorg.

Het door Almere gereserveerde (lokale) budget van € 347.000 is onder andere bestemd voor het versterken van outreachend werken, integrale wijkteams en het bieden van lichte ondersteuning bij bijvoorbeeld administratie. Voor begeleiding bij dagbesteding wordt tevens naar de Wwb en de Wet Participatiebudget gekeken. De vraag is of de doelgroep van maatschappelijke zorg met dit aanbod bereikt en bediend kan worden.

De gemeente Almere heeft MEE in februari-maart 2010 een vooronderzoek laten doen onder een groep van ongeveer 50 personen waarvan de gemeente bericht had gekregen dat hun indicatie voor begeleiding was vervallen of verminderd. In navolging hierop heeft de gemeente in samenwerking met het servicepunt Z van de gemeente een nader onderzoek gehouden onder 263 inwoners van de gemeente Almere. Deze onderzoeken geven inzicht in de manier waarop burgers het wegvallen van begeleiding opvangen en aan welke vorm van ondersteuning nog behoefte bestaat. Vanuit die informatie en informatie van professionals gaat de gemeente zoeken naar nieuwe vormen van collectieve arrangementen waarin waar mogelijk ook ervaringsdeskundigen en vrijwilligers betrokken worden.

Wat betekent dit voor het Plan van Aanpak?

Al met al hebben de gemeenten door de wijzigingen in de AWBZ meer beleidsvrijheid maar ook meer verantwoordelijkheden gekregen, bij achterblijvende budgetten. Dit geldt in het bijzonder voor Almere als centrumgemeente. Het is niet uit te sluiten dat het verzekerd pakket onder AWBZ en Zvw de komende jaren verder zal worden beperkt, wat negatieve gevolgen kan hebben voor de hulp aan de doelgroep van het Plan van Aanpak.

15

2.4 Veranderingen in de rijksbijdragen

In het verleden ontving Almere als centrumgemeente een doeluitkering Maatschappelijke Opvang, Vrouwenopvang, OGGZ en Verslavingsbeleid. De hoogte ervan was gebaseerd op historische gronden. Voor Flevoland met zijn snel groeiende bevolking was het daarom altijd te weinig. Ook werd ervan uitgegaan dat de centrumgemeenten daarnaast gelden ontvingen in het kader van het grotestedenbeleid. In Flevoland was alleen Lelystad ontvanger van gelden in het kader van het grotestedenbeleid, Almere niet.

Met ingang van 1 januari 2010 ontvangen alle 43 centrumgemeenten maatschappelijke opvang hun middelen (incl. verslavingsbeleid, openbare geestelijke gezondheidszorg en OB-a psychosociaal) via een decentralisatie-uitkering Maatschappelijke Opvang. Het kabinet stelt bij de overheveling naar de decentralisatie-uitkering de volgende in artikel 20 van de Wet maatschappelijke ondersteuning genoemde voorwaarden:

1. het waarborgen van de landelijke toegankelijkheid van de voorzieningen die met deze middelen gefinancierd worden (zesde lid)
2. de regionale verantwoordelijkheid van de 43 centrumgemeenten (vijfde lid)
3. registratie (vierde lid)

De middelen worden onderdeel van het gemeentefonds. Het Rijk heeft prestatieafspraken verbonden aan de decentralisatie-uitkering, namelijk het handelen conform de afspraken in het kader van het Stedelijk Kompas: steden en Rijk zetten in op het zover mogelijk terugdringen van dak- en thuisloosheid. Enerzijds wordt de instroom van nieuwe dak- en thuislozen zoveel mogelijk beperkt, anderzijds wordt bevorderd dat mensen die dak- en thuisloos zijn hun leven weer op de rails krijgen. De in het Stedelijk Kompas Flevoland opgenomen hoofddoelen worden daarbij opgevat als prestatieafspraken tussen Rijk en gemeente.

Op 4 maart 2009 hebben de staatssecretaris van VWS en de VNG overeenstemming bereikt over de invoering van een nieuwe verdeelsleutel voor de middelen die de 43 centrumgemeenten ontvangen voor maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en OGGZ.

2.5 Wijzigingen in wet- en regelgeving

Gedragscode landelijke toegankelijkheid en regiobinding

Omdat de centrumgemeenten fors investeren in de aanpak van de problematiek van dak- en thuislozen, zijn verschillende van hen ertoe over gegaan de maatschappelijke opvang niet langer open te stellen voor iedereen die daar een beroep op doet, maar de voorwaarde te stellen dat iemand binding met de regio moet hebben (de eis van regiobinding). De eis van regiobinding brengt het risico met zich mee dat de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang in het gedrang komt, waardoor mensen tussen wal en schip kunnen raken. Om deze reden is de gedragscode 'Landelijke toegankelijkheid en regiobinding maatschappelijke opvang' opgesteld. Met deze gedragscode wordt aangesloten bij het Plan van Aanpak (bron: rapport Landelijke Toegankelijkheid en Regiobinding, BMC, januari 2010).

Het uitgangspunt van de gedragscode is dat een dak- en thuisloze zich in elke centrumgemeente moet kunnen aanmelden voor maatschappelijke opvang. Daarmee is de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang gewaarborgd (artikel 20, zesde lid van de Wmo). De centrumgemeente van aanmelding bepaalt in overleg met de cliënt in welke plaats een individueel traject het meest kansrijk is. Dat zal meestal de centrumgemeente of regio zijn waar de cliënt de laatste tijd heeft gewoond. Deze centrumgemeente van vestiging biedt maatschappelijke opvang aan, nadat met de centrumgemeente van aanmelding afspraken zijn gemaakt over overdracht van de cliënt.

Uit de brief van de Minister van VWS⁶ blijkt dat het streven was de gedragscode met ingang van 2010 te laten gelden. De colleges van B&W van de centrumgemeenten bleken niet te kunnen instemmen met de code zoals die was ontwikkeld en vreesden onder andere voor een toename van bureaucratie. Het uitgangspunt van regiobinding wordt echter omarmd.

Inmiddels is in plaats van de gedragscode een handreiking opgesteld om de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang te waarborgen. Dit zou meer recht doen aan de diversiteit in de praktische aanpak in de centrumgemeenten. De handreiking bevat model-beleidsregels die de centrumgemeente (of een instelling in opdracht van de gemeente) kan hanteren bij het bepalen van de plaats waar een dak- en thuisloze het beste maatschappelijke opvang kan krijgen. De model-beleidsregels *Landelijke toegankelijkheid en regiobinding maatschappelijke opvang* zijn gebaseerd op de afspraken die de wethouders maatschappelijke opvang van de centrumgemeenten op 3 februari 2010 met elkaar hebben gemaakt en die op 3 februari 2011 nog eens zijn bevestigd. Om de landelijke toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang te garanderen, is afgesproken dat iedereen uit de doelgroep zich in elke gemeente kan aanmelden voor maatschappelijke opvang. De centrumgemeente van aanmelding verzorgt indien nodig de eerste opvang (bed, bad en brood). De centrumgemeente bepaalt vervolgens na overleg met de cliënt in welke plaats een individueel traject het meest kansrijk is. Deze gemeente gaat de maatschappelijke opvang verzorgen.

De VNG beveelt de centrumgemeenten aan om deze model-beleidsregels over te nemen en ze dus als eigen beleidsregels vast te stellen. Het is in ieder geval van belang dat elke centrumgemeente beleid formuleert ten aanzien van de wijze waarop ze beoordeelt waar iemand het beste maatschappelijke

6 Brief Voortgangsrapportage maatschappelijke opvang van de Minister van VWS aan de Tweede Kamer d.d. 11-08-2010, dossier 29325: Interdepartementaal beleidsonderzoek Maatschappelijke opvang.

opvang kan krijgen, waarbij zij rekening houdt met de afspraken die de wethouders maatschappelijke opvang hierover met elkaar hebben gemaakt.

Centrumgemeente Almere overweegt nog of zij de beleidsregels besluit over te nemen.

De VNG zal de komende jaren de ervaringen van centrumgemeenten met deze werkwijze monitoren.

De Wet Zorg en Dwang en de Wet verplichte GGZ

De Wet Zorg en Dwang en de Wet verplichte GGZ zijn beiden opvolgers van de huidige Wet Bopz. De Wet Zorg en Dwang is bestemd voor ouderen met psychogeriatrische problematiek en mensen met een verstandelijke beperking en de Wet verplichte GGZ voor mensen met een psychiatrische aandoening en/of verslaving. Beide wetsvoorstellen zijn ingediend bij de Tweede Kamer ter schriftelijke behandeling. Besluitvorming door de Tweede en Eerste Kamer is daarom nog niet in zicht. De nieuwe wetten moeten meer recht doen aan de verschillen tussen de doelgroepen. Waar de BOPZ zich beperkt tot de verplichte opname in een instelling, is bij de nieuwe wetten ook de procedure om over te gaan tot verplichte zorg in een extramurale setting geregeld. Wanneer deze wetten ingevoerd zijn, zal dat gevolgen hebben voor de doelgroepen van het Stedelijk Kompas en de mogelijkheden tot het zo nodig onder dwang verlenen van noodzakelijke zorg.

Eigen bijdrage voor MO en VO verplicht

Er is een wetswijziging Wmo in voorbereiding die de verplichte eigen bijdrage regelt voor de cliënten in de maatschappelijke en vrouwenopvang. Voor de AWBZ functie Begeleiding is de verplichte eigen bijdrage al ingegaan op 21 juni 2010. Het wijzigingsvoorstel met betrekking tot de cliënten maatschappelijke opvang en vrouwenopvang wordt waarschijnlijk in de loop van de tweede helft 2011 aan de Tweede Kamer aangeboden. Na invoering zal een eigen bijdrage verplicht zijn. Centrumgemeente Almere heeft een concept verordening opgesteld. In afwachting van de landelijke besluitvorming zal de gemeentelijke besluitvorming volgen.

17

2.6 Gemeentelijke bezuinigingen

Alle gemeenten in Flevoland verwachten de komende beleidsperiode fors te moeten bezuinigen als gevolg van de economische crisis. Het is nog onduidelijk wat daarvan de gevolgen zijn voor het gemeentelijk sociaal beleid. Het betekent in ieder geval dat alle gemeenten genoodzaakt zijn hun (subsidie)beleid kritisch te bekijken om te bezien waar bezuinigingen mogelijk zijn zonder op beleidsdoelen te veel in te moeten leveren. Dit maakt het extra noodzakelijk dat verschillende beleidsterreinen zo goed mogelijk op elkaar worden afgestemd en gestreefd wordt naar win-winsituaties. Door Centrumgemeente Almere is gesteld dat bezuinigingen op rijksdoeluitkeringen onverkort worden doorgevoerd op lokaal niveau.

Wat betekent dit voor de ontwikkelingen van het beleid onder het Plan van Aanpak?

De verwachtingen voor nieuwe investeringen in MO op korte termijn zullen neerwaarts moeten worden bijgesteld. Creativiteit en verdere integratie van aanpak wordt nog noodzakelijker.

2.7 Aanpalend gemeentelijk beleid

In alle gemeenten zijn relevante ontwikkelingen in aanpalende beleidsterreinen, die van invloed zijn op het streven de instroom in dakloosheid te verkleinen en de maatschappelijke re-integratie van daklozen te bevorderen. Denk hierbij aan het Wmo-beleid, participatiebeleid, armoedebelief, de ontwikkeling van een integrale aanpak van schulden, het huisvestingsbeleid, jeugdbeleid, gezondheidsbeleid en het veiligheidsbeleid. In de operationele doelen in het oorspronkelijke Plan van Aanpak zijn deze niet allemaal zo expliciet opgenomen. De bespreking van de ontwikkelingen op aanpalende beleidsterreinen zal plaatsvinden in de paragraaf over de evaluatie van het huidige plan.

2.8 Consequenties van deze ontwikkelingen

De ontwikkelingen hebben diverse consequenties voor de ontwikkeling van vraag en aanbod m.b.t. daklozen. Deels versterken deze elkaar en deels werken ze elkaar tegen.

Negatieve consequenties	Positieve consequenties
De bevolkingsgroei, met name in de stad Almere, zal leiden tot een autonome toename van het aantal daklozen en verslaafden. Dit kan nog worden versterkt door de gevolgen van de economische crisis en door de pakketwijziging AWBZ van 2009 waarbij slechts beperkte compensatie aan de gemeenten heeft plaatsgevonden.	Het gemeentelijk beleid in Almere zet nu al sterk in op preventie van dakloosheid door enerzijds aandacht voor het versterken van eigen kracht en zelfredzaamheid (Wmo-beleid en integrale wijkteams, participatiebeleid, verslavingspreventie) en anderzijds goede signalering en het kordaat aanbieden van vroeghulp (integrale schuldhulp, covenant preventie huisuitzetting, aanpak terugkeer na detentie, aanpak risicojeugd en vroegtijdig schoolverlaters, Vangnet en Advies en straatteam). Het beleid in de andere gemeenten is hiermee in lijn. Almere (in een aantal gevallen samen met Lelystad) heeft daarin vaak een voortrekkersfunctie.
Bezuinigingen op de gemeentelijke begrotingen in de komende jaren kunnen leiden tot stagnatie van het ingezette beleid.	Duidelijkheid over de omvang, meer autonomie en uitbreiding van het beschikbare rijksbudget in de vorm van de decentralisatie-uitkering MO/VB/OGGZ/VO, inclusief de overdracht van de middelen voor ondersteunende begeleiding psychosociaal ten behoeve van daklozen.
Eigen bijdragen in de maatschappelijke opvang kunnen inningproblemen geven. De kans op verdere verkleining van het verzekerd pakket in AWBZ en Zvw, wat een grotere druk op de gemeentelijke voorzieningen kan opleveren.	Meer mogelijkheden tot drang en dwang door de toekomstige Wet verplichte GGZ en Wet Zorg en Dwang en duidelijker afbakening van de doelgroep door het protocol regiobinding.

De balans kan in positieve zin worden beïnvloed door de dwarsverbanden tussen de verschillende beleidsterreinen en maatregelen te versterken en door de samenwerking en afstemming van beleid en uitvoering in de regio te vergroten.

Op alle subdoelen zijn initiatieven genomen. Preventieve doelen zijn al deels gerealiseerd, voorzieningen zijn gestart en in alle gemeenten is beleid ontwikkeld en geïmplementeerd op het gebied van vroeginterventie en nazorg. Belangrijk gegeven daarbij is, dat aan alle kanten aansluiting plaatsvindt met aanpalende beleidsgebieden, zoals jeugdbeleid, veiligheidsbeleid, armoedebeleid, participatiebeleid en huisvestingsbeleid. VWS heeft de centrumgemeenten opgedragen in de Stedelijk Kompassen expliciet aandacht te besteden aan zwerfjongeren. Almere heeft in dit kader beleid ontwikkeld in nauwe samenhang met en in het verlengde van de aanpak multiprobleemgezinnen en risicojongeren in het kader van het jeugdbeleid en het veiligheidsbeleid. Voor het tweede deel van de planperiode maakt het zwerfjongerenbeleid integraal onderdeel uit van het Plan.

Hieronder volgt een bespreking van de beleidsrealisatie gebaseerd op indicatoren zoals deze in het oorspronkelijke Plan van Aanpak opgenomen waren, de huidige situatie en de aandachtspunten voor de toekomst per hoofddoel. Voor een overzicht van beleid en bijdragen per gemeente zie bijlage 2.

3.1 Hoofddoel 1. Preventie

Hoofddoel: Dakloosheid ten gevolge van huisuitzetting komt (vrijwel) niet meer voor. Het aantal huisuitzettingen in 2012 is gedaald tot minder dan 30% van het aantal in 2006.

Beleidsrealisatie

- Het aantal huisuitzettingen in de hele provincie is tot en met 2008 stabiel gebleven. Relatief gezien betekent dat al een lichte daling.
- Het aantal aanvragen voor schuldsanering en budgetbeheer is de laatste jaren flink gestegen. Onder daklozen en verslaafden is het percentage met schulden volgens de Flevomonitor de laatste jaren ongeveer gelijk gebleven.
- Het Meldpunt Vangnet en Advies heeft sinds 2005 (401 nieuwe meldingen) een ruime verdubbeling van het aantal nieuwe meldingen gehad tot 906 in 2008. Dit laatste cijfer is inclusief 55 personen die zijn aangemeld voor zorg van het straatteam (outreachinge zorg aan daklozen). De invoering van de protocollen huisuitzetting heeft tot een sterke stijging geleid in 2008, met name voor de stad Almere.

Huidige stand van zaken

Resultaten Preventie

- In de hele provincie zijn in 2008 en 2009 samenwerkingsovereenkomsten afgesloten tussen de gemeente, woningcorporaties en de GGD met als doel huisuitzettingen ten gevolge van huurachterstand of overlastgevend gedrag te voorkomen. Ook met nutsbedrijven zijn en worden dit soort overeenkomsten afgesloten. Sommige woningcorporaties en nutsbedrijven doen nog niet in alle gemeenten mee. In veel gevallen is begeleiding bij onderliggende problemen op psychosociaal vlak of behandeling van psychische aandoeningen of verslaving noodzakelijk om een verbetering van het woongedrag te realiseren. Via Vangnet en Advies worden maatschappelijk werk, schuldhulpverlening en sociaal raadslieden ingezet of vindt toeleiding plaats naar gespecialiseerde zorg. In een aantal gevallen houdt dat in, dat de problematische huurder de keus krijgt: minimaal een jaar contractueel verplicht hulp aanvaarden of doorzetten van de huisuitzettingprocedure. Eventuele wachtlijsten of langlopende indicatieprocedures bij de ontvangende instelling kunnen daarbij een knelpunt zijn. Er zijn afspraken met het maatschappelijk werk over voorrang. Bij de gespecialiseerde zorg is dat niet altijd mogelijk.
- Een ander instrument dat preventief werkt naar dakloosheid is dat woningcorporaties in het kader van de prestatieafspraken met de gemeenten jaarlijks een aantal vrijkomende huurwoningen beschikbaar stellen voor acute woningnoodsituaties of om uitstroom uit instellingen te vergemakkelijken, de zogenaamde 10% regeling. Een deel wordt toegewezen op indicatie van maatschappelijk werk. Ook de GGD kan woningen inzetten in acute noodsituaties. Daarnaast wordt een aantal van deze woningen gebruikt als doorstroomwoning door de opvang- en zorginstellingen. Daarbij is de procedure, dat de

opvang- of zorginstelling het eerste jaar als huurder optreedt waarbij de bewoner contractueel verplichte woonbegeleiding ontvangt. Bij positieve evaluatie gaat het huurcontract na een jaar over op de bewoner. Niet alle zorginstellingen zijn bereid aan deze constructie mee te werken.

- Alle gemeenten hebben middelen ingezet op schuldhulpverlening in combinatie met extra outreachend AMW en inzet sociaal raadslieden. Dit is niet in alle gemeenten in afzonderlijke beleidsdocumenten belegd. In Almere is vanuit de afdeling sociale zaken het Budget Bureau Almere (BBA) in alle wijken actief als loket voor schuldhulp; het BBA verzorgt ook een spreekuur bij het Leger des Heils. Ook in andere gemeenten is de Sociale Dienst vaak betrokken. Er zijn her en der wachtlijsten, zowel bij het maatschappelijk werk als bij de schuldhulpverlening. Een Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening is in voorbereiding. Of er een positief rijksbesluit plaatsvindt en invoering in 2011 is niet zeker. Deze wet geeft de gemeenten de wettelijke taak om de schuldhulpverlening integraal en snel tot stand te brengen. Hiervoor heeft het Rijk ook extra middelen beschikbaar gesteld. De huidige manier van werken van de schuldhulpverlening is nog niet optimaal afgestemd op daklozen en verslaafden. De regie op zorg en op schuldhulp is nog niet geïntegreerd.⁷

Bemoeizorg en toeleiding

- Ook hebben alle gemeenten bemoeizorg AMW ingezet als alternatief voor de weggevallen AWBZ-begeleiding psychosociaal en bieden ook de opvanginstellingen outreachende ambulante woonbegeleiding/bemoeizorg.
- Het meldpunt Vangnet en Advies bij de GGD is uitgebreid. Het meldpunt heeft als belangrijkste taken (1) signaleren, (2) adviseren, (3) coördineren en (4) het toeleiden naar en laten uitvoeren van zorg voor cliënten van de OGGZ-doelgroep. Het gaat hierbij om sociaal kwetsbare mensen die hulp nodig hebben, maar daar zelf niet om vragen. Uit de hele provincie kunnen meldingen gedaan worden door o.a. woningcorporaties, politie, zorg- en dienstverleners. In alle gemeenten vindt een maandelijks Vangnetoverleg plaats onder voorzitterschap van de GGD, met woningcorporaties en politie en in de gemeente actieve zorgverleners, waar lokale meldingen doorgesproken worden en afspraken met de hulpverleners gemaakt worden over de toeleiding en de aanpak. Het meldpunt werkt provinciaal samen met een multidisciplinair team waarin medewerkers van GGZ Centraal, Tactus, Kwintes, Leger des Heils en AMW deelnemen. Het meldpunt legt outreachend contact met aangemelde personen, leden van het team bieden hen zo nodig bemoeizorg en verzorgen de toeleiding naar de nodige zorg en bijvoorbeeld naar schuldhulp.
- De formatie via Vangnet en Advies op afroep inzetbare bemoeizorgers van AMW en GGZ Centraal is uitgebreid. Kwintes Ribw heeft in 2009 en 2010 incidentele uitbreiding verkregen van de gemeente Almere. De bemoeizorgers van de GGZ participeren zowel in Vangnet en Advies als in het straatteam. Tevens vervult GGZ Centraal⁸ een consultatiefunctie in de maatschappelijke opvang in Lelystad (in de Crisisopvang) en Almere (in de Noodopvang Perspectief).
- Er is een grijze zone tussen bemoeizorg en AWBZ-begeleiding, die groter is geworden door de strengere indicatie-eisen van de AWBZ. Afstemming tussen centrumgemeente, CIZ, zorgkantoor en zorgverzekeraar over het moment waarop sprake kan zijn van verzekerde zorg is op korte termijn nodig.

7 Bron: Naar hanteerbare schuldsituaties voor alle Almeerders, maart 2010

8 GGZ Symfona Groep/De Meregaard Almere is gefuseerd met GGZ Meerkanten tot GGZ Centraal.

Centrale Toegang Flevoland

- De GGD heeft de projectleiding over de voorbereiding van de Centrale Toegang Flevoland voor de maatschappelijke opvang, de verwachting is dat deze medio 2010 operationeel zal zijn. De Centrale Toegang Flevoland (CT) is een cruciaal instrument om de instroom en doorgeleiding van daklozen te kunnen sturen en monitoren. Kern is dat de informatie over alle (dreigend) daklozen uit de provincie in één overzicht/coördinatiepunt bijeenkomt waar ook overzicht is over beschikbare voorzieningen en toegangsprocedures en dat besluiten over inzet van geschikte persoonsgerichte trajecten via dit coördinatiepunt plaatsvinden. Hiertoe wordt gewerkt met een multidisciplinair expertteam, samengesteld uit GGZ, verslavingszorg, maatschappelijke opvang, MEE (LVG) en GGZ Wonen (Ribw), onder voorzitterschap van de GGD. De bedoeling is dat vanuit de CT de volgende stappen binnen het persoonsgerichte traject worden gecoördineerd en gevolgd:
 1. Vinden en opsporen
 2. Melden
 3. Probleeminventarisatie
 4. Indicatie en zorgtoewijzing
 5. Trajectuitvoering
 6. Trajectbeëindiging.
- Er is een AD (aanmeldingdiagnose) Formulier ontwikkeld. Er wordt in pilots bij het Leger des Heils (Noodopvang) in Almere en bij het Servicepunt/Noodopvang in Emmeloord (NOP) geëxperimenteerd met het gebruik van dit formulier.
- De GGD wordt geaccepteerd als degene met doorzettingsmacht als dat nodig is in de besluitvorming van het expertteam. Dus ook als een cliënt tegen de zin van de ene wordt toegewezen aan een andere organisatie. Op dit moment vindt nog geen monitoring plaats van het traject na de start. De problematiek van de doelgroep van de CT is breder dan zorg: ook op het vlak van financiële zekerheid (inkomen, schuldhulpverlening en budgetbeheer), wonen en dagbesteding. Een integrale aanpak is daarom nodig. Binnen de CT wordt gewerkt aan het tot stand komen van deze integrale aanpak. Op dit moment zijn organisaties die schuldhulp en arbeidsre-integratie bieden nog niet betrokken.
- Voor de CT is een projectstructuur met stuurgroep, projectgroep en waar nodig werkgroepen. De stuurgroep bestaat uit de wethouders van de Flevolandse gemeenten en de directies van zorg en welzijnsinstellingen die ook samenkomen in de stuurgroep MO/VB/OGGZ. De projectgroep bestaat uit vertegenwoordigers van organisaties die begeleiding en behandeling bieden aan de doelgroep van de CT. Het CIZ participeert nog niet in de CT-projectgroep. Omdat zij een wettelijke rol hebben bij de toegang tot de AWBZ-gefinancierde zorg, is dat in de toekomst wel zeer gewenst. Ook sociale diensten, schuldhulpverlening en organisaties gericht op dagbesteding/arbeidsre-integratie nemen nog niet deel. De projectgroep bespreekt momenteel een conceptconvenant.
- Om de afstemming met de indicatiestelling AWBZ te optimaliseren is begin 2010 afgesproken dat CIZ Zwolle alle indicaties CT voor geheel Flevoland (inclusief Almere) gaat afhandelen. Dit is ook afgestemd door Zwolle met Almere en via het landelijk CIZ.
- Almere heeft de afgelopen jaren het algemene Wmo-beleid vastgesteld, waar het Plan van Aanpak deel van uitmaakt. Verder zijn op verschillende voor de preventie en nazorg van dakloosheid relevante terreinen meerjarenbeleidnota's verschenen. Het gaat hierbij om:
 - zwerfjongerenbeleid: deze meerjarenvisie en uitvoeringsplan maken integraal deel uit van het Plan van Aanpak voor de periode 2010-2014
 - activeringsbeleid
 - integraal veiligheidsbeleid
 - bestuurlijk kader regiovisie ambulante verslavingszorg Flevoland
 - deelplan ambulant verslavingsbeleid Almere
 - regiovisie aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling Flevoland

Aandachtspunten voor de toekomst

Preventie

- Nu de samenwerkingsprotocollen van het convenant Voorkomen huisuitzetting operationeel zijn, is de volgende stap een regelmatige evaluatie. Via procesmonitoring en resultaatmetingen kan worden vastgesteld of de werkwijze voldoet voor het gewenste resultaat: vroegopsporing en toeleiding van mensen met multiproblemen, tijdig ingrijpen bij schuldenproblematiek, betalingsachterstand en/of woonoverlast en daarmee het voorkomen van dakloosheid en verloedering.
- Een belangrijke succesfactor bij de uitvoering van de samenwerkingsprotocollen is het daadwerkelijk tot stand komen van een hulpverleningsrelatie als vervolg op de melding. In de regionale stuurgroep meldpunt Vangnet en Advies zijn enkele corporaties kritisch op de bemoeizorg van AMW's. Zij ervaren de aanpak als onvoldoende vasthoudend en outreachend. Lokaal gaan betreffende gemeenten dit signaal bespreken.

Bemoeizorg en toeleiding

- Aandacht voor de aard en omvang van (langdurige) begeleiding voor kwetsbare inwoners die geen AWBZ-indicatie (meer) kunnen krijgen is de komende periode belangrijk. In de interviews signaleerden diverse aanbieders dat zij meer begeleidingstrajecten uitvoeren dan met de financier overeengekomen.
- Een afspraak die in het oorspronkelijke Plan van Aanpak wel als voornemen stond, maar die nu nog niet gerealiseerd is, is de opnameplicht van de crisiscentra indien toch huisuitzetting plaatsvindt. Het effectueren daarvan zal nader overwogen kunnen worden in samenhang met de invoering code Landelijke Toegankelijkheid en Regiobinding.
- Aandachtspunten voor de doorontwikkeling zijn verder:
 - Nauwe samenhang met Vangnet en Advies werkteams, straatteams/bemoeizorgers en FACT-teams (multidisciplinaire outreachend werkende teams in Almere en Lelystad die door GGZ Centraal opgericht zijn in samenwerking met Tactus en RIBW Kwintes; ze werken ten behoeve van geïndiceerde cliënten voornamelijk voor degenen met een diagnose schizofrenie.
 - Korte lijnen met enerzijds de jeugd- en veiligheidsketen en de keten Huiselijk Geweld om overlap en dubbelingen kort te sluiten en anderzijds met de sociale wijkteams voor de gewenste maatschappelijke re-integratie.
 - Nieuwe mogelijkheden voor methodische samenwerking. Bijvoorbeeld Critical Time Intervention, een methodiek die tussen nu en 2013 door de Academische werkplaats Opvang & OGGZ van het UMC St Radboud wordt ontwikkeld. Het onderzoek naar effectiviteit loopt en afhankelijk hiervan wordt het al dan niet ingevoerd in de sector.

Centrale Toegang Flevoland

- De verdere doorontwikkeling van de Centrale Toegang Flevoland is van cruciaal belang. Zo lang deze niet volledig operationeel is, bestaat het risico op verkeerde bed problematiek en onvoldoende zicht op de verhouding tussen vraag en aanbod. Uiteindelijk doel van de CT is een breed zicht te krijgen op de problematiek van alle kwetsbare groepen in Flevoland. Verwacht wordt dat de samenwerking en afspraken van de uitvoerende partijen in de CT op termijn de match tussen vraag en aanbod optimaliseert. De organisatie van de zorgcoördinatie kan gebruik maken van bijvoorbeeld de aanpak die Almere heeft ontwikkeld in de jeugdketen.
- Het realiseren van een wekelijks bijeenkomende multidisciplinair expertteam als onderdeel van de CT, waarvan de deelnemers zonder last of ruggespraak met 'eigen' instelling op basis van de AD formulieren het geschikte traject kunnen uitzetten en het traject bij stagnatie of veranderingen in de toestand van de cliënt kunnen aanpassen. Naast vertegenwoordigers van zorginstanties is ook deelname van experts op het gebied van schuldhulp en dagbesteding/arbeidsre-integratie nodig. Om de onafhankelijkheid te waarborgen en deelname zo nodig te kunnen 'afdwingen' is afzonderlijke financiering van

deelname van de experts wenselijk⁹. Bij voorkeur ook deelname van het CIZ hierin en anders samenhangende afspraken over het indicatieproces.

- Invoering van een vorm van veldregie.
- Het verder uitbouwen van de digitale ondersteuning van de ketenaanpak (volwaardig cliëntvolgsysteem, matching vraag en aanbod, beleidsinformatie, koppelingsmogelijkheden met ESAR) is van belang.
- Sluitende afspraken met financiers Zvw en AWBZ over afbakening met bemoeizorg. Het CIZ heeft de mogelijkheid een tijdelijke grondslag te bieden bij 'ernstig vermoeden' van psychiatrische problematiek.

3.2 Hoofddoel 2. Voorzieningen

Hoofddoel: 80% van de per 2006 minimaal 1.100 (= 880) dak- en thuislozen en 70% van de dak- en thuislozen die er vanaf nu bijkomen, zijn voorzien van inkomen, van structurele vormen van woonvoorzieningen passend bij de betrokken individuen, van niet vrijblijvende evidence-based zorgtrajecten en voor zover mogelijk van vormen van werk die haalbaar zijn.

Bij dit hoofddoel worden drie soorten voorzieningen onderscheiden qua functie:

Opvangvoorzieningen: het bieden van de eerste opvang, waar mensen op verhaal kunnen komen terwijl nadere inventarisatie van problematiek plaatsvindt en bepaald wordt welke vormen van hulp en steun in het persoonsgerichte traject dienen te worden geboden.

Handhaven: het bieden van stabiliteit op het gebied van wonen, in de vorm van begeleide woonvormen en ambulante woonbegeleiding.

Herstel: het toeleiden naar zorgtrajecten, schuldhulp en haalbare vormen van werk.

Schuldhulpverlening en toeleiding naar zorgtrajecten vormen tevens onderdeel van de preventieve aanpak en zijn daar al besproken. De Centrale Toegang Flevoland vormt de overgang van preventie naar voorzieningen en draagt bij aan het juiste gebruik van begeleiding en zorg (zie bijlage 4).

Beleidsrealisatie

Het gaat op basis van de huidige telling om $880 + 490 = 1.370$ trajecten die gerealiseerd moeten zijn. Doordat de Centrale Toegang Flevoland nog niet operationeel is, is het volledig inzicht in het aantal en de aard van (integrale) persoonsgerichte trajecten nog niet beschikbaar. Wel zijn er cijfers over het gebruik van de verschillende voorzieningen op het gebied van wonen en woonbegeleiding, zorg, dagbesteding/werk en inkomen/schuldhulp.

Uit de Flevomonitor, inkoopgegevens van verschillende gemeenten en mededelingen in de interviews die voor deze evaluatie zijn afgenomen zijn de volgende cijfers af te leiden (zie bijlagen 3 en 4):

- Er verblijven ruim 400 personen in beschermde woonvormen AWBZ en 165 in voorzieningen voor maatschappelijke opvang of vrouwenopvang.
- Minimaal 500 personen hebben ambulante woonbegeleiding en minimaal 900 ontvangen een vorm van bemoeizorg.
- Circa 1.000 personen met problemen rond dakloosheid zijn in behandeling bij de verslavingszorg en/of de GGZ.

9 De centrumgemeente heeft al aangegeven dat deze wens niet wordt gehonoreerd. Een effectieve en efficiënte centrale toegang bespaart tijd in de uitvoering van de betrokken organisaties.

- In totaal zijn er meer dan 900 plaatsen voor dagbesteding beschikbaar binnen Flevoland gericht op/toegankelijk voor de doelgroep van het Plan van Aanpak.
- Er worden door alle gemeenten trajecten outreachend maatschappelijk werk ingekocht in aansluiting op schuldhulpverlening (in Almere gaat het om 175 dossiers, overige gemeenten onbekende omvang). Dit is een indicatie voor het minimaal aantal trajecten schuldhulpverlening voor de doelgroep van het Stedelijk Kompas, omdat bij deze doelgroep vrijwel altijd naast schulden psychosociale problemen spelen.

Geconcludeerd mag worden dat het streven naar trajecten op verschillende leefgebieden (wonen, zorg, schuldhulp en dagbesteding) op dit moment voor een groot deel van de doelgroep gerealiseerd wordt. Het exacte aantal trajecten is pas vast te stellen als ze via de Centrale Toegang Flevoland integraal in beeld zijn. Op dit moment is ook nog niet goed vast te stellen in hoeverre de trajecten optimaal zijn (afstemming tussen de leefgebieden, optimale match vraag en aanbod).

Huidige stand van zaken

Veel van de geplande voorzieningen zijn operationeel of er zijn concrete plannen voor de realisatie, zie hiervoor bijlage 4.

Basisvoorzieningen

- In Almere zijn nu een nachtopvang en dagopvang, met postadressen en dagbestedingsaanbod, een crisisopvang en een afzonderlijke crisisopvang voor gezinnen, alle uitgevoerd door het Leger des Heils. Hiernaast zijn de Domus en het Dagcentrum voor verslaafden/gebruikersruimte plus methadonpost gerealiseerd. Het hostel voor harddrugsverslaafden van Kwintes in Almere stad wordt mogelijk in 2012 geopend.
- In Lelystad is een nachtopvang en dagopvang van het Leger des Heils, en een crisisopvang, uitgevoerd door Iriszorg. Een besluit over uitbreiding crisisopvang wordt aangehouden totdat meer duidelijkheid is over de behoefte hieraan.
- In Noordoostpolder loopt een traject over de nieuwe invulling van het servicepunt, waaraan gekoppeld een 24 uur Noodopvang (vijf bedden). Dit ter vervanging van de voorziening zoals geboden door Rehoboth. De start van de nieuwe aanbieder is gepland voor medio 2010. Financiering uit rijksmiddelen (centrumgemeente).
- Om beter zicht te krijgen op de behoefte aan voorzieningen is door het IVO onderzoek naar chronisch verslaafden (30% is dakloos) uitgevoerd (2008/2009). Er zijn naar schatting 300 chronisch problematische verslaafden, van wie ongeveer een derde actueel dakloos en de overige dreigend of residentieel dakloos.
- De uitkomsten geven aanwijzingen voor het type voorzieningen dat voor deze groep nodig is. Daaruit blijkt dat er behoefte bestaat aan nachtopvang en laagdrempelige inloop in de centra van Almere en Lelystad en dat in Almere, Lelystad en Noordoostpolder een semipermanente woonvoorziening nodig is waar gebruik op de eigen kamer toegestaan is, zogenaamde hostels. Thuiswonende verslaafden zijn aan te merken als dreigend dakloos, voor hen zijn outreachende contactlegging nodig. Gevolgd door een integraal traject met een casemanager, ambulante woonbegeleiding, dagbesteding en schuldhulp/budgetbeheer.
- Voor verslaafden is de dagopvang met gebruikersruimte en dagbestedingsmogelijkheden gerealiseerd in Almere en in Lelystad conform de aanbevelingen in het IVO-rapport, uitgevoerd door Tactus. In Lelystad is geen gebruikersruimte.

Doorstroommogelijkheden (handhaving)

- De beschermd wonen voorzieningen in het kader van de AWBZ zijn de afgelopen jaren uitgebreid. Een bijzondere plaats daarin is het Domus-huis van het Leger des Heils in Almere, met 24 plaatsen voor dakloze mensen met een dubbeldiagnose verslaving en psychiatrie, meest ex-gedetineerden. Ook dit is in lijn met de aanbevelingen uit het IVO-rapport.
- Er zijn al concrete plannen voor een hostel in Lelystad.

- Om het overzicht te bewaren heeft Almere een maatschappelijke voorzieningenlijst opgesteld voor voorzieningen binnen haar gemeente inclusief geplande locaties en bestuurlijke besluitvorming erover.

Herstel

- De gemeente Almere heeft in november 2009 een notitie sociale activering opgesteld. Daarin is geconstateerd dat aandacht voor de sociale activering van kwetsbare groepen in Wmo en Wwb/Wet participatiebudget nodig is en nader uitgewerkt moet worden. Er zijn de volgende actiepunten aangegeven:
 - Onderzoeken van de (financiering)mogelijkheden in het kader van de Wwb/participatiebudget en het Stedelijk Kompas.
 - Afspraken maken over screening en indicering voor sociale activering in het kader van de CT.
 - Onderzoeken van de mogelijkheden voor het benutten van de resterende capaciteit van re-integratiebedrijf Stichting Kompaan voor de doelgroep.
 - Onderzoeken van de mogelijkheden voor het benutten van de resterende capaciteit van de Stichting Dagactiviteitencentra voor deze doelgroep.
 - Aansluiting zoeken bij de wijkgerichte activering voor de klanten van Vangnet en Advies.
- Het aantal en de diversiteit in dagbestedingsmogelijkheden is nog beperkt, in het bijzonder op het gebied van arbeidsmatige dagbesteding en trajecten gericht op arbeidsre-integratie (zie bijlage 5). Country en Garden van het Leger des Heils in Lelystad wordt gestopt. Iriszorg onderzoekt de mogelijkheden voor een doorstart met een wat andere formule.

Aandachtspunten voor de toekomst

Algemeen aandachtspunt betreft het inpassen van doelstellingen voor zwerfjongeren zoals verwoord in het Plan van Aanpak zwerfjongeren.

Basisvoorzieningen

- De basisvoorzieningen lijken op dit moment voldoende. Er zijn in Almere, Lelystad en Noordoostpolder/Emmeloord toegangsvoorzieningen met dagopvang, er is nacht/crisisopvang.
- Deze zijn of worden pilot voor de Centrale Toegang Flevoland, zodat er van daaruit gestart kan worden met een persoonsgebonden traject. Of in de nabije toekomst nog uitbreiding nodig zal zijn, wordt pas duidelijk wanneer de CT volledig operationeel is en het protocol landelijke toegang met regiobinding is ingevoerd. Daarbij is de omvang van de crisisopvang in Lelystad nog een punt van aandacht. Op dit moment verblijven daar vaak veel personen van buiten de regio, terwijl tegelijkertijd sprake zou zijn van een tekort aan plaatsen.
- Lelystad draagt zelf nog substantieel bij aan de dag en nachtopvang (Almere draagt bij aan de dagopvang in Almere). Mogelijk kan, mede afhankelijk van bezuinigingen, vanaf 2011 een groter deel van de exploitatiekosten nacht- en dagopvang in de middelen doeluitkering worden ondergebracht.

Doorstroombmogelijkheden (handhaving)

- Op basis van de uitkomsten van het IVO-rapport zou er nog een hostel voor verslaafden in de gemeente Noordoostpolder gevestigd moeten worden. Hiervoor bestaan nog geen concrete plannen.
- Het realiseren van AWBZ-woonvoorzieningen zal ook de komende jaren nog een punt van aandacht blijven. Doorstroming vanuit de opvang staat of valt met voldoende vervolgmogelijkheden. Daarbij gaat het zowel om de omvang als om de diversiteit en de spreiding over de provincie. Hoewel de besluitvorming hierover buiten het gemeentelijk domein ligt, kunnen gemeenten hier wel een faciliterende taak in vervullen door het aanwijzen van passende locaties. Dat betekent aandacht hiervoor in het grondbeleid en bestemmingsplannen (locaties van voorzieningen).
- De maatschappelijke voorzieningenlijst van Almere zou kunnen worden uitgebreid met de plannen en wensen in de andere gemeenten, zodat voortgang periodiek via de stuurgroep MO/VB/OGGZ/VO kan worden gemonitord.
- Naast beschermde woonvormen is ambulante woonbegeleiding ook een vorm van vervolghulp na

maatschappelijke opvang. De huidige omvang van de ambulante (woon)begeleidingscapaciteit vanuit de AWBZ is niet helemaal duidelijk. Er worden alleen uren opgegeven, geen trajecten. Ook zijn er veel aanbieders. Naast Kwintes, Tactus, Leger des Heils, Iriszorg, Tikvah, Room4U en Vivatur zijn er ook diverse aanbieders die begeleiding bieden op basis van een PGB, onder andere Ansa¹⁰ woonbegeleiding in Lelystad en diverse ZZP'ers. Een aantal mensen heeft langdurig outreachende begeleiding nodig, zonder dat ze in aanmerking komen voor begeleiding vanuit de AWBZ, omdat geen sprake is van een psychische aandoening. De outreachende functie van maatschappelijk werk en de overige begeleidingstrajecten die worden betaald uit het rijks- en gemeentelijk (tbv ontregelde gezinnen) budget psychosociaal voorzien hier deels in, maar niet volledig. Dit betreft zowel langdurige outreachende begeleiding als vervolg op dakloosheid als ter preventie van dakloosheid.

- In zowel preventie als nazorg wordt ook deels voorzien door de outreachende begeleiding met behandeling, zoals deze door GGZ Centraal via het FACT-team in Almere vanuit de Zvw wordt geboden. Kwintes en Tactus werken hier intensief mee samen. Een tweede FACT-team door GGZ Centraal in Lelystad voor de rest van Flevoland is in voorbereiding. Schuldhulpverlening en begeleiding bij dagbesteding zijn vaste onderdelen van een FACT-team.

Herstel

- Een belangrijk punt van aandacht voor de komende periode is de dagbesteding. De huidige voorzieningen zijn nog beperkt, in het bijzonder als het gaat om arbeidsmatige dagbesteding en/of arbeidstraining en -gewenning. Alle partijen signaleren dat hier grote behoefte aan bestaat. Vooral arbeidsmatige dagbesteding en bij voorkeur de mogelijkheid tot loonvormende arbeid vormen belangrijke elementen in het maatschappelijk herstel van daklozen. In alle gemeenten dient de komende periode aandacht voor deze doelgroep te worden opgenomen in het participatiebeleid. Daarin kan het zowel gaan om participatiebevordering in het kader van de Wmo (vrijwillige inzet bijvoorbeeld) als om arbeidsactivering. Almere heeft een aanzet tot beleid gedaan op het gebied van activering/dagbesteding. De overige gemeenten hebben hier nog geen beleid in ontwikkeld.

3.3 Hoofddoel 3. Nazorg detentie

Hoofddoel: dakloosheid ten gevolge van detentie komt in 2014 substantieel minder voor.

Beleidsrealisatie

De uitvoering hiervan ligt op het snijvlak van het daklozenbeleid en het veiligheidsbeleid. Eigenlijk is dit doel een vorm van preventie van dakloosheid bij een specifieke doelgroep en het terugdringen van de overlast. Gemeentes zijn wettelijk verantwoordelijk geworden voor de vrijwillige nazorg op vijf leefgebieden: id-bewijs, huisvesting, werk en inkomen, zorg en schulden. Het gaat om ex-gedetineerden die voorheen al woonden in de Flevolandse gemeenten. Almere en Lelystad hebben de afgelopen jaren stevig ingezet op de organisatie en de coördinatie van de nazorg aan gedetineerden in Flevoland. In beide gemeenten coördineert de GGD Flevoland de nazorg. In Almere gebeurt dit vanuit het Veiligheidshuis.

10 Lokale en landelijke nieuwsmedia hebben bekend gemaakt dat er een gerechtelijk onderzoek is ingesteld tegen de directeur van Ansa naar fraude met huursubsidies en PGB-budgetten.

Tabel 2: De uitstroom uit de Penitentiaire Inrichtingen (PI) in Flevoland

	2005	2006	2007	2008	2009
Almere	464	440	432	501	493
Lelystad	206	183	192	186	125
Dronten	30	29	25	36	15
Noordoostpolder	53	34	38	41	43
Urk	9	3	7	9	10
Zeewolde	14	8	7	18	13

In Almere wordt door de nazorgcoördinator gewerkt met intern vastgestelde procedures vanuit het Veiligheidshuis. In 2009 is in Almere voor 266 van de 493 ex-gedetineerden enige vorm van nazorg gerealiseerd. In voorkomende gevallen wordt ter ondersteuning van de nazorg in vrijwillig kader een individueel reclasseringstraject ingekocht, veelal in combinatie met het verzorgen van huisvesting. Daarnaast is er in Almere specifieke aandacht c.q. trajecten voor gedetineerde moeders. Eind Medio 2010 zal vanuit de gemeente Almere (als centrumgemeente) de opdracht aan de GGD Flevoland worden verstrekt voor coördinatie van de nazorg voor de totale regio. Binnen de Centrale Toegang Flevoland wordt een aparte module gerealiseerd gericht op registratie en monitoren van de nazorg.

- Van de 493 ex-gedetineerden die in 2009 vrijgekomen zijn naar Almere, is in 266 gevallen een nazorgtraject geregeld. 70% van alle gedetineerden komt al binnen vier weken weer vrij, dan is er nauwelijks tijd is om tijdens detentie al een inventarisatie van problematiek te doen.
- Dat laatste betekent dat in praktijk vrijwel iedereen waar inventarisatie heeft plaatsgevonden ook een nazorgtraject krijgt. Of deze trajecten daadwerkelijk leiden tot minder dakloosheid, is nog niet vast te stellen.
- Ook in Lelystad is bij vrijwel alle vrijgekomen gedetineerden waar informatie over was een vorm van nazorg geregeld.

Huidige stand van zaken

- Zowel Almere als Lelystad heeft in 2009 een nazorgcoördinator aangesteld. Deze werkt zowel voor jongeren (na afloop van de jeugdreclassering tot 18 jaar die via Bureau Jeugdzorg wordt geboden) als voor volwassenen. Bij het nazorgbeleid gaat het om vijf zaken: ID, werk/inkomen, huisvesting, zorg en schuldhulpverlening. Deze maakt deel uit van het vastgestelde beleid in het kader van nazorg ex-gedetineerden. De beleidsuitvoering komt in grote lijnen overeen. In beide gevallen is de nazorgcoördinator gepositioneerd bij de GGD. Gekozen is voor één provinciale functie onder beleidscoördinatie van de centrumgemeente.
- Lelystad heeft net als Almere het werkproces en de organisatie van het nazorgbeleid geëxpliciteerd en vastgelegd. De kleinere gemeenten zijn op aanwijzing van de nazorgcoördinator van Almere bereid en in staat om de gevraagde acties op het gebied van ID, werk/inkomen, huisvesting, zorg en schuldhulpverlening te realiseren, werkprocessen zijn echter niet expliciet beschreven.
- In Almere zijn de volgende stappen ondernomen. In Almere is het coördinatiepunt nazorg ex-gedetineerden ondergebracht in het Veiligheidshuis met een coördinator in dienst van de GGD. Het werkt volgens gestandaardiseerde werkwijze en registreert voor de nazorg relevante gegevens. Er wordt gewerkt met een zogenaamd scenario-overleg, waarin op casuïstiekniveau afspraken worden gemaakt over de in te zetten persoonsgebonden trajecten. O.a. kunnen er op jaarbasis vijftien woningen uit de 10% regeling worden toegewezen, waarbij het trajectplan integraal onderdeel is van het huurcontract. Ook het CWI start al tijdens de detentie de inschrijvingsprocedure op, en mensen kunnen dan al via het ROC (participatiebudget) scholing volgen in detentie. Er loopt in de PI in Lelystad een pilot waarbij mensen tijdens detentie worden opgeleid tot stukadoor met baangarantie. Als ze tussentijds vrij komen, loopt het traject door en vallen ze niet onder de verloning (verplicht werk accepteren).

Dit is nu een pilot, maar wordt binnenkort ook uitgebreid naar PI Almere en uiteindelijk ook landelijk uitgerold. Als inwoners van Almere/ Flevoland nu elders in detentie zitten en ze zijn gemotiveerd voor een re-integratietraject, wordt er nu al voor gezorgd dat ze overgeplaatst worden zodat ze al tijdens detentie kunnen starten.

- De betrokken gemeentelijk diensten (PZ/SZ en Burgerzaken, DMO en SBZ/integrale veiligheid) van Almere bespreken gezamenlijk halfjaarlijks de voortgang en eventuele knelpunten met betrekking tot de aanpak ex-gedetineerden. Ook zijn er afspraken gemaakt ter verbetering van de informatie-uitwisseling en communicatie tussen Medewerkers maatschappelijke dienstverlening (Mmd) in de PI's en de coördinator nazorg ex-gedetineerden en vice versa.
- Voorzieningen en diensten waarvan ex-gedetineerden gebruik kunnen maken in Almere zijn uitgebreid (Domus, een forensisch psychiatrische kliniek, Kade 17). Knelpunt is dat een indicatie van het CIZ pas kan worden aangevraagd nadat iemand is ontslagen uit detentie. Daarnaast komt het veelvuldig voor dat er geen of een lagere indicatie wordt afgegeven, waardoor de financiering van het gebruik van deze voorzieningen onder vuur ligt. Daardoor kan de eerste periode dat iemand in Domus zit niet vanuit de AWBZ gefinancierd worden.
- Er zijn concrete plannen bij GGZ Centraal voor de realisatie van meer zorgvoorzieningen voor DD(Dubbel Diagnose)-cliënten, al dan niet op forensische basis (zie bijlage 4).
- Er worden stappen ondernomen om justitie te stimuleren om de mogelijke maatregelen ter bevordering van de aansluiting nazorg ook daadwerkelijk te (blijven) nemen. Bijvoorbeeld afspraken over voorwaarden aan Voorwaardelijke Invrijheidstelling en regioplaatsing. En er zijn afspraken dat nu ook melding gaat plaatsvinden van het voornemen om iemand op te roepen voor detentie. Daarmee is afstemming op een al lopend (zorg-)traject mogelijk.

Aandachtspunten voor de toekomst

- De doelgroep ex-gedetineerden (voor zover noodzakelijk) ook aanmelden, registreren en bespreken in de Centrale Toegang dak- en thuislozen. Dat betekent ook afstemming met Mmd over gebruik van het AD formulier.
- Voortzetting huur bij detentie. Nu krijgt iemand wel informatie als bekend is dat hij in detentie gaat, maar is het de betrokkene zelf om hierop actie te ondernemen en een voorlopige huurder voor te dragen aan de woningcorporatie. Hier kan de vraag gesteld worden of dit voldoende is om te voorkomen dat iemand bij detentie zijn huisvesting verliest of is daarvoor actiever interveniëren nodig.
- Verder optimaliseren van de mogelijkheden om tijdens detentie te starten met en/of te continueren van een persoonsgerichte aanpak gericht op wonen, zorg, schuld/inkomen, scholing en werk.
- Meer betrokkenheid gemeenten bij de penitentiaire programma's.

3.4 Hoofddoel 4. Overlastvermindering

Hoofddoel: bij een nader te bepalen deel van de doelgroep is in 2014 het overlastgevend gedrag verminderd.

Dit doel raakt aan het veiligheidsbeleid. De gemeente Almere werkt vanaf 2007 met het Programma Integrale Veiligheid 2007-2010, het vervolgprogramma zal in 2010 worden vastgesteld. Dit is gebaseerd op de langetermijnvisie 'Criminaliteit en veiligheid in Almere 1984-2030' (Fijnaut e.a., augustus 2009). De thema's op het gebied van sociale veiligheid sluiten aan op de onderwerpen in het Stedelijk Kompas. Dit zijn jeugdoverlast en aanpak risicjongeren (d.w.z. jongeren die al in beeld zijn bij justitie en met het risico op recidive) en de aanpak van veelplegers. De aanpak van veelplegers is uitgebreid naar nazorg na detentie, zowel voor jongeren als voor volwassenen.

Ook de gemeente Lelystad heeft een expliciet veiligheidsbeleid. In het Veiligheidsplan 2010 zijn o.a. maatregelen opgenomen om recidive bij jongeren te voorkomen en over de nazorg na ontslag uit detentie. De aanpak lijkt in veel opzichten op die van Almere.

Beleidsrealisatie

- In Almere is het aantal overlastgevende en criminele jeugdgroepen sterk verminderd. In Almere zijn begin 2010 op de shortlist van de politie vijftien hinderlijke groepen en twee overlastgevende groepen. In 2009 was het omgekeerd: vijftien overlastgevende en twee hinderlijke, er zit dus duidelijk vooruitgang in.
- Er zijn zowel in Almere als in Lelystad via de aanpak in het kader van het veiligheidsbeleid jongeren gesignaleerd en in persoonsgerichte trajecten geplaatst.

Huidige stand van zaken

- De coördinatie van de aanpak risicojongeren en ex-gedetineerde jongeren voor Almere vindt plaats vanuit het Veiligheidshuis. De coördinator is in dienst van de GGD en is tevens voorzitter ketenoverleg risicojongeren. Samen met de ketenpartners heeft het ketenoverleg risicojongeren in 2009 een goede werkwijze gevonden om de justitie en zorgketen op een juiste manier te verbinden. Er vindt een koppeling plaats met de netwerk- en trajectberaden.
- Voor de individuele jongeren die in beeld komen wordt via een scenario-overleg op het Veiligheidshuis gewerkt aan een persoonsgerichte aanpak. Zowel in Almere als in Lelystad wordt verder gewerkt met wijkteams die zich richten op het signaleren, contactleggen en toeleiden naar geschikte hulptrajecten van (risico)jongeren en waarin politie/justitie, jeugd welzijn en jeugdhulpverlening met elkaar samenwerken. Ook zijn er verbindingen met ZAT-teams, CJG en de samenwerking gericht op terugdringen van vroegtijdig schoolverlaten. In Almere werkt het wijkteam (Jeugd Interventie Team) ook aan het aanpakken van hinderlijke en/of overlastgevende jeugdgroepen. Alle kleinere gemeenten hebben projecten en signalerings/ toeleidingsstructuren opgezet waardoor risicojongeren beter in beeld zijn en worden toegeleid naar hulp, eventuele woonondersteuning en scholing en werk.

Aandachtspunten voor de toekomst

Het zwerfjongerenbeleid sluit hierop aan. In de jeugdketen is de aansluiting van zorg en veiligheid en het escalatiemodel al gerealiseerd. Het is belangrijk dat geen cesuur optreedt in verband met het bereiken van de leeftijd van 18 jaar. Dat adolescenten waar nodig en gewenst zo veel mogelijk binnen de aanpak van de jeugdketen kunnen vallen en dat doorstroming naar de keten OGGZ/MO/VZ indien nodig naadloos plaatsvindt. Dit is een reden te meer om de coördinatie en het escalatiemodel van beide ketens zo veel mogelijk analoog aan elkaar te laten plaatsvinden.

3.5 Hoofddoel 5. Minder uitval uit zorg

Hoofddoel: dakloosheid ten gevolge van uitval uit zorginstellingen komt (vrijwel) niet meer voor.

Beleidsrealisatie

Nog geen beleidsrealisatie.

Huidige stand van zaken

Uitval uit een zorginstelling wordt nog niet systematisch vastgelegd, ook zijn er nog geen bindende afspraken gemaakt tussen zorgaanbieders over verwijzingen in het geval van dreigende uitval.

Aandachtspunten voor de toekomst

Ook dit punt is op te pakken als de Centrale Toegang Flevoland operationeel is. Omdat partijen elkaar al goed kennen en samenwerken, zal het niet moeilijk zijn hierover goede procedureafspraken te maken. Knelpunten kunnen zijn beschikbaarheid van woningen/plaatsen beschermd wonen en wachtlijsten voor extramurale nazorg.

3.6 Nieuw hoofddoel 6. Zwerfjongerenbeleid

Almere heeft als centrumgemeente ook de taak om in het kader van het Stedelijk Kompas voorzieningen te treffen voor zwerfjongeren in Flevoland. De gemeentelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van zwerfjongeren bestaat uit:

- Regionale opvang van jongeren die geen gebruik kunnen maken van voorliggende voorzieningen zoals zorg op basis van een AWBZ indicatie, jeugdzorg of justitiële trajecten.
- Het toeleiden van jongeren naar passende zorg.
- Het fungeren als vangnetfunctie waarmee wordt bedoeld het opvangen van jongeren die tussen wal en schip dreigen te komen.
- Preventie in de zin, dat getracht wordt te voorkomen dat jongeren dak- of thuisloos worden.

Tabel 3: Aantallen zwerfjongeren

2009	Almere	Lelystad	Dronten	NOP	Urk	Zeewolde	Ander
Totaal 478	230	124	12	18	1	13	67
Per 1.000 inwoners	8,6	13,2	2,0	3,2	0,3	5,1	-

Tabel 4: Enkele kenmerken van zwerfjongeren in Flevoland in 2009

man	53%	Leger des Heils	61%
vrouw	47%	Kwintes	19%
nederlands	58%	GGD Vangnet & Advies	12%
surinaams	13%	Overlap organisaties	29%
antilliaans	9%	alleenstaand	64%
marokkaans	4%	alleenstaand met kind	1/5
gemiddelde leeftijd	20 jaar	buiten slapen 1 < > 8 nachten	16% / in 2004 36%
schulden	48%	binnen bij hulpverlening	91% / in 2004 24%
verslaafd	18%	bij familie / vrienden	25% / in 2004 -
slachtoffer huiselijk geweld	9%		

Almere heeft de afgelopen jaren onderzoeken uit laten voeren en heeft een veldraadpleging gedaan. Hieruit zijn aanbevelingen gekomen over het gewenste aanbod. Deze aanbevelingen houden in dat zwerfjongeren hun eigen participatie inhoud willen geven. Zij willen zelf regie voeren. De hulpverlening zal op deze behoefte dienen aan te sluiten. Participatie zal daarom de centrale kwaliteitsvoorwaarde zijn voor de Almeerse aanpak voor deze jongeren. Alle afspraken met de betrokken instellingen en subsidieverlening zullen zijn gebaseerd op de participatievoorwaarde. Op grond van voorgaande informatie en op grond van de besprekingen met de ketenpartners formuleert de gemeente Almere als hoofddoelstellingen¹¹ voor de komende jaren:

11 'Van zwervend beleid naar zwerfjongerenbeleid', deelnota bij de Wmo-nota 2010-2014 'De kracht van Almere', gemeente Almere.

Voorkomen dat meer¹² jongeren dakloos worden door het nemen van gerichter preventieve maatregelen, waarvan participatiemogelijkheden onderdeel zijn.

De hulpverlening aan zwerfjongeren moet van gefragmenteerd en aanbodgericht naar gecoördineerd en vraaggericht. Deze doelstelling wordt uitgevoerd op basis van twee voorwaarden:

Een groot deel van de minimaal 75 zwerf- en risicjongeren in Almere die niet bekend zijn bij de hulpverlening, is in beeld (100 zwerfjongeren en een risicogroep van 50 jongeren zijn in beeld gebracht in Lelystad en Almere middels het UvA onderzoek uit 2004. Een groot deel van de beide groepen (ca. 75) is niet in beeld bij de hulpverlening.

Minimaal 70% (= 107) van de 153 Almeerse zwerfjongeren die in 2008 in beeld zijn, is voorzien van inkomen, van een structurele vorm van wonen, van zorg en van scholing of een vorm van werk.

De nazorg aan zwerfjongeren sluit beter aan op hun behoefte ter voorkoming van terugval.

3.7 Ontwikkelingen op de randvoorwaarden

1. Bestuurlijke afspraken

De opzet was een convenant af te sluiten tussen gemeenten, beide zorgkantoren en -verzekeraars, provincie en woningcorporaties over de planning van voorzieningen en middelen in het Stedelijk Kompas, streven was dit per 1 mei 2008 gerealiseerd te hebben. Dit convenant is er niet gekomen. Wel zijn samenwerkingsovereenkomsten afgesloten met de woningcorporaties over het voorkomen van huisuitzetting. Ook vindt overleg plaats met zorgkantoren en -verzekeraars. Op 16 maart 2011 is het convenant Centrale Toegang Flevoland afgesloten.

2. Groei sociale huurwoningen

Een planning per jaar van het aantal sociale huurwoningen dat nodig is ten behoeve van doorstroom en uitstroom van cliënten. Hierover zijn jaarlijks afspraken gemaakt met de woningcorporaties.

3. Beschikbaarheid locaties voor groei van woonvoorzieningen

Huisvestingsmogelijkheden voor woonvoorzieningen moeten tijdig beschikbaar zijn. Idealiter nemen gemeenten en corporaties de planning van nieuw te vestigen locaties op in hun lokale overeenkomsten. De gemeenten kunnen via het beschikbaar stellen van geschikte locaties ook sturen op de gewenste spreiding en diversiteit van voorzieningen. Daarvoor is nodig dat instellingen en gemeenten een goed overzicht hebben over geplande voorzieningen. Almere werkt met een dergelijk overzicht. Het is aan te bevelen de overige gemeenten te verzoeken dit overzicht uit te breiden met de planning voor de rest van de provincie en de voortgang een vast agendapunt te maken in de provinciale stuurgroep MO/VO/OGGZ/VZ.

4. Investeringsbudgetten

Gemeenten bepalen in overleg met zorgaanbieders en zorgkantoren op welke wijze investerings-middelen in opvang- en woonvoorzieningen worden gefinancierd. Bij de start van het Plan van Aanpak was de verwachting dat ook de provincie hier een rol zou vervullen, via het bieden van opstart- en project-subsidies en investeringsubsidies. Dit bleek niet het geval. Almere en Lelystad hebben steeds zelf geïnvesteerd in de opvangvoorzieningen. Almere heeft bijvoorbeeld in 2009 zeven ton extra geïnvesteerd in drie opvangvoorzieningen. Lelystad heeft in haar nieuwe dagopvang (in het gebouw van de nacht-opvang) geïnvesteerd.

12 Een groot deel van de zwerfjongeren is nog niet in zicht bij de hulpverlening, daarom is het in deze nota nog te vroeg om meer concrete en meetbare prestaties af te spreken.

5. Registratie en onderzoek

Het is belangrijk voor een goede sturing dat er een goed inzicht bestaat in de ontwikkeling van vraag en aanbod. Bij de start van het Plan van Aanpak was de bedoeling dat er met elke zorgaanbieder vanaf 2008 duidelijker registratieafspraken zouden worden gemaakt in het kader van subsidieafspraken, zodat de registratie nauwgezet en meer onderling vergelijkbaar plaatsvindt. Dit om zo een beter inzicht te krijgen in het beschikbare aanbod en het gebruik ervan. Dit is tot op heden niet gelukt. De CT zal hierin oplossing kunnen bieden. Wel wordt sinds 2005 jaarlijks de Flevomonitor kwetsbare groepen en huiselijk geweld uitgevoerd. Tevens is in 2009 eenmalig door het IVO een aanvullend onderzoek uitgevoerd om de groep chronisch problematisch en overlastgevende verslaafden in kaart te brengen.

3.8 Overlegstructuur

Beleidsniveau

Provinciaal, algemeen	Stuurgroep Maatschappelijke Opvang/Verslavingsbeleid/OGGZ/Vrouwenopvang-huiselijk geweld
	Ambtelijk vooroverleg

Ketenniveau

Voorkoming Huisuitzetting	Regionale Stuurgroep Vangnet en Advies	
Ontwikkeling Centrale Toegang Flevoland	Projectgroep	
Ontwikkeling samenwerking in de keten	Netwerkoverleg Almere	Netwerkoverleg maatschappelijke opvang-verslavingszorg-OGGZ voor Lelystad e.o.

Cliëntniveau

Voorkomen huisuitzetting: lokale overleggen Vangnet en Advies	Almere	Lelystad	NOP	Zeewolde	Dronten	Urk
Centrale Toegang Flevoland Flevoland (gehele provincie)	Expertteam					

Ten opzichte van de overlegstructuur zoals geschetst in het Plan van Aanpak zijn er in de loop van de tijd nogal wat overleggen bijgekomen of zijn overleggen van naam of doelstelling veranderd. Om nog beter vorm en inhoud te geven aan de preventie van huisuitzettingen en de bemoeizorg is een Regionale Stuurgroep Vangnet & Advies ingericht. Deze stuurgroep functioneert onder de Regionale Stuurgroep Maatschappelijke Opvang/Verslavingsbeleid/OGGZ/Vrouwenopvang.

Voor Lelystad en omliggende gemeenten is een netwerkoverleg maatschappelijke opvang-verslavingszorg-OGGZ van start gegaan. In Almere is eenzelfde netwerkoverleg gestart met een sterkere focus op uitwisseling van ontwikkelingen, communicatie en samenwerking tussen organisaties. Daarnaast zijn er nog overleggen gericht op de ontwikkeling van de Centrale Toegang Flevoland, en zijn er vergelijkbare overlegstructuren in het kader van het veiligheidsbeleid, waar deels dezelfde personen en organisaties aan deelnemen.

3.9 Cliëntenparticipatie

De cliëntenparticipatie is versterkt door de uitvoering door het Landelijk Platform GGZ van het project Lokale Versterking GGZ in de Maatschappelijke opvang en Verslavingszorg. De formele vertegenwoordiging van cliënten is nu beter ingericht in de grotere gemeenten Almere en Lelystad. Er zijn in Flevoland nieuwe platforms opgericht zoals de Vereniging Ongekend Sterk voor GGZ patiënten in Almere, dat subsidie ontvangt van gemeente Almere en van Lelystad. Ook zijn er in Almere, Lelystad en Noordoostpolder vestigingen van CLIP: cliëntondersteuning en participatie, aangehangen bij MEE. Deze cliëntgestuurde initiatieven waarin ervaringsdeskundigen werkzaam zijn bieden cliënten van GGZ, Verslavingszorg en maatschappelijke opvang ondersteuning bij het vinden van de juiste hulp en ze adviseren en begeleiden zo nodig bij dagbesteding, administratieve zaken, het vinden van maatjes en andere vormen van ontmoeting.

Ongekend Sterk geeft de volgende aandachtspunten voor verhoging van de kwaliteit van de daklozenzorg in Flevoland.

Over preventie

- Het belang van vroegsignalering door nutsbedrijven en woningcorporaties als er betalingsproblemen zijn en de noodzaak van goede signaalopvolgingsmogelijkheden, bijvoorbeeld in de vorm van hulp bij de thuisadministratie.
- Behoeft aan de inzet van maatjes en versterking van het sociale netwerk. De inzet van “sociale makelaars” die mensen koppelen ter ondersteuning en versterking van hun netwerk. Bijvoorbeeld als maatje iemand die een keer per week telefonisch of op afstand contact onderhoudt.

Het belang van gebruik van moderne communicatiemiddelen in de hulpverlening

- Het inzetten van straatteams is een goede ontwikkeling. Kanttekening hierbij is dat de medewerkers nog te weinig gebruik maken van moderne communicatiemiddelen zoals de mobiele telefoon, Twitter e.d. “Juist veel mensen uit de doelgroep hebben een telefoon en vaak ook nog een moderne. Dat geeft indirect aan dat zij communicatie hoe dan ook belangrijk vinden.” Professionals zetten dat middel nog te weinig in met betrekking tot het onderhouden van contacten. Ze kunnen meer vraaggericht werken door met hun werkwijze aan te sluiten bij de leefwereld en wat de cliënt zelf bijdraagt aan mogelijkheden tot contact.
- Een grote wens is om in beleidsplannen van organisaties die werken met intramurale zorg en/of voor mensen zonder eigen huisvesting opgenomen te krijgen, dat er gratis internet wordt aangeboden aan cliënten of anders alleen kostendekkend. Communicatie is een van de zaken die het mogelijk maakt om mensen erbij te houden, niet in een sociaal isolement te laten geraken. “In deze postmoderne tijd is die voorziening eigenlijk een basisvoorziening naast eten, wonen etc. Sociaal contact is van levensbelang om mensen overeind te houden. Telefoon en computer worden als luxe gezien. Maar gezien de huidige eisen van de arbeidsmarkt en samenleving zijn deze voorzieningen nog belangrijker dan een tv of oven.”

Over cliëntenparticipatie in beleid

Het is belangrijk te beginnen bij het directe contact cliënt-professional. Professionals staan het dichtst bij de cliënt. Zij hebben eenvoudige tools nodig om die cliënten de mogelijkheid te geven hun ervaringen in te brengen. Hun tips te verzamelen. Hoe meer mensen invloed hebben, hoe meer betrokken zij kunnen worden. Nu blijft de feedback meestal bij de individuele hulpverlener liggen of komt niet verder dan de eigen organisatie. Dat geldt ook voor feedback die binnen cliëntenorganisaties verzameld wordt, die werken ook nog onvoldoende samen. Je zou de cliëntenfeedback juist over de organisaties heen bij elkaar moeten brengen ten behoeve van het beleid.

Een intensivering van de cliëntenparticipatie in de komende periode is gewenst. Denk daarbij aan afspraken met de instellingen over cliënttevredenheid onderzoeken, cliëntenpanels, maar ook aan digitale mogelijkheden.



4 Financieel kader

Per 2010 is de doeluitkering gedecentraliseerd naar de centrumgemeenten en daarmee toegevoegd aan het gemeentefonds. Een en ander betekent dat de gemeenteraad Almere nu eerstverantwoordelijk is voor de kaderstelling van het regionale en lokale opvangbeleid in Almere en verdeling van de middelen. Ten tweede kan de raad besluiten een bezuiniging op te leggen. VWS stuurt op afstand door de Stedelijk Kompassen, die als een prestatieafspraken tussen het Rijk en centrumgemeenten worden beschouwd. Het Trimbosinstituut voert de landelijke monitor Stedelijke Stedelijk Kompas sen uit, waarmee ook eventuele knelpunten in centrumgemeenten worden opgespoord en besproken kunnen worden tussen VWS en centrumgemeente. Momenteel onderzoekt het Trimbos of een aanpassing van de registratiegegevens zoals vastgelegd in de Wmo noodzakelijk is.

De decentralisatie-uitkering Almere conform de gemeentefondscirculaire bedraagt in 2010 € 4.574.000 en zal in 2011 € 4.894.713 zijn. De uitkering bedroeg in 2009 € 3.981.008. De groei wordt veroorzaakt in het nieuwe verdeelmodel, wat Almere-Flevoland beter in staat stelt haar basisvoorzieningen in te richten en op orde te houden. Een bezuiniging op de uitkering door het Rijk wordt afgewacht. Indien hiervan sprake is zal de bezuiniging door centrumgemeente Almere onverkort worden doorgevoerd in de beleidsuitvoering.

4.1 Financiering

In de Regiovisie Maatschappelijke opvang 2006 - 2010 is bestuurlijk afgesproken zodra de rijksmiddelen groeien in een nieuw verdeelmodel, gemeenten zoveel als mogelijk de middelen gemeentebegroting voor basisopvang onderbrengen in de decentralisatie-uitkering. Het gaat om dag- en nachtopvang, crisisopvang, inloop/dagcentra/gebruikersruimte voor verslaafden/opvang zwerfjongeren. Kortom de 'bed-bad-brood-basisondersteuning' voorzieningen die laagdrempelig toegang bieden tot onderdak en primaire opvang. Het preventieve aanbod, re-integratie en participatie, vormen van woonbegeleiding vallen primair onder verantwoordelijkheid van de lokale gemeenten.

Uitzondering is de (preventieve) bemoeizorg vanuit de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) waarvoor de centrumgemeente primair verantwoordelijk is. Het betreft de opsporing en toeleiding naar hulp en zorg van burgers die zorg mijden of in eerste instantie afhouden.

De GGD vervult met het meldpunt Vangnet & Advies een spilfunctie in de bemoeizorg. De begroting van het meldpunt wordt naast de decentralisatie-uitkering, mede afgedekt in de GGD begroting en deels in begrotingen van corporaties.

4.2 Besteding groeiruumte 2010 en 2011

Ten opzichte van 2009 is in 2010 € 592.992 groei en in 2011 nog eens extra € 320.713.

Deze groei is en wordt ingezet voor realisatie van de nieuwe voorzieningen:

- Nachtopvang en winteropvang dak- en thuislozen Almere
- Dagopvang verslaafden Almere
- Noodopvang Emmeloord
- Exploitatie Centrale Toegang Flevoland
- Extra apparaatskosten als gevolg van de nieuwe taak OB psychosociaal

De stijging van de uitgaven (exploitatiesubsidies) leidt ertoe dat de volledige uitkering inclusief groei is benut.

4.3 Herschikken middelen gemeentebegrotingen naar decentralisatie-uitkering

Gemeenten Lelystad, Almere en Noordoostpolder hebben de afgelopen jaren met gemeentelijke middelen bijgedragen aan de bed-bad-brood voorzieningen.

- Lelystad: dag en nachtopvang
- Almere: dag en nachtopvang, inloopcentrum verslaafden
- NOP: servicepunt

Lelystad: Met ingang van 2011 is € 176.000 van de totale gemeentelijke bijdrage Lelystad aan de dag/nachtopvang ondergebracht in de decentralisatie-uitkering. Dit wordt mogelijk gemaakt doordat het opvangbeleid voor gezinnen die dreigen dakloos te raken wordt gewijzigd. De huidige Noodopvang gezinnen Almere-Flevoland wordt omgebogen naar een voorziening met intensieve ambulante gezinsondersteuning.

Almere: bijgedragen blijft worden aan de dagopvang en crisiswoning.

NOP: De gereserveerde gemeentemiddelen NOP van € 19.000 voor de nieuwe noodopvang Kwintes zijn ondergebracht in de decentralisatie-uitkering (€ 18.000).

4.4 Bezuiniging

36

Een bezuiniging op de decentralisatie-uitkering tot en met 2014 is onontkoombaar. In overleg met regiogemeenten en maatschappelijke organisaties zullen richtingen voor bezuiniging met elkaar worden besproken. Uitgangspunt is dat de centrumgemeente haar wettelijke centrumtaak naar behoren blijft uitvoeren. Dit betekent dat de basisinfrastructuur voor preventie, opvang en doorstroom/uitstroom kan worden behouden.

De centrumgemeente stelt voor langs drie sporen te bezuinigen: spoor 1 slimmer - efficiënter, spoor 2 slanker - minder en spoor 3 anders - innovatie. We stellen voor de discussie rond deze sporen over de bezuinigingen te voeren vanuit drie beleidsuitgangspunten: participatie, sociale stijging en uitgaan van de eigen kracht van de doelgroepen inclusief waar dat mogelijk is het ondersteunen van concrete initiatieven. Deze uitgangspunten zijn ook leidend voor het Plan van aanpak Stedelijk Kompas.

Bijstelling van het Plan van Aanpak tot en met 2014

Met de ontwikkelingen tot op heden zijn de fundamenten gelegd. De komende periode staat vooral in het teken van verduurzaming en verder aan elkaar verbinden van de voorzieningen en activiteiten. Hieronder volgen de aanbevelingen per hoofddoelstelling. Omdat de middelen al maximaal benut worden en bezuinigingen noodzakelijk zijn, is inzet voor nieuwe activiteiten alleen mogelijk door optimalisatie van de inzet van andere geldstromen zoals van woningcorporaties en de inzet van Zvw en AWBZ, betere afstemming en slimme combinaties van voorzieningen en budgetten, reallocatie op basis van beter inzicht in de aansluiting van vraag en aanbod.

Als Flevoland de doelstellingen wil halen is sluiten van voorzieningen en/of minimaliseren van de inzet op preventie en re-integratie niet mogelijk. Het omlaag brengen van de ambities is voor de korte termijn misschien nodig, maar gezien de (maatschappelijke) kosten die verslaafden en daklozen veroorzaken - en uiteraard de morele kant waarin je inwoners niet wilt laten verloederen en verkommeren - op termijn niet gewenst. Ongerichte bezuiniging op dit thema nu zadelt de toekomstige generatie op met een extra groot probleem. Ook zou het kapitaalvernietiging betekenen voor wat betreft de middelen die de afgelopen jaren hierin geïnvesteerd zijn.

De bijgestelde realisatie is als volgt over de planperiode verdeeld:

Hoofddoel	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Verbinden beleidsterreinen							
Meer preventie en stabilisatie groei							
Meer integrale persoonsgerichte trajecten							
Meer nazorg detentie en overlastvermindering							
Minder zwerfjongeren							
Minder uitval zorg							

5.1 Hoofddoelstellingen en operationele doelstellingen

Voorstel is de hoofddoelstellingen voor de komende periode als volgt bij te stellen. Een en ander dient plaats te vinden binnen bestaande budgetten en de nog af te spreken bezuinigingen.

Hoofddoel 1. Het verbinden van verschillende beleidsterreinen

Hoofddoel: het realiseren van een transitie van de aanpak van dakloosheid van sectoraal naar integraal Wmo, waarbij aansluiting plaatsvindt op de eerste zes prestatievelden en op terreinen belendend aan de Wmo. In 2014 is in alle relevante beleidsdocumenten van de gemeenten in Flevoland opgenomen hoe de doelgroepen (dreigend) daklozen en zwerfjongeren binnen dit beleidsonderdeel zijn opgenomen en hoe de realisatie van dit beleid wordt gemonitord.

- Eigen kracht van mensen is het uitgangspunt ook bij kwetsbare groepen burgers. Het motto is dat mensen weer geheel of gedeeltelijk regie over hun eigen leven krijgen. Dit betekent (re)activering van het sociaal netwerk, wijkgerichte interventies en contacten met familie/mantelzorgers. Hierbij dient krachtig ingezet te worden op innovatieve samenwerking en oplossingen voor de aanpak van kwetsbare burgers. Er dient een verschuiving plaats te vinden van residentieel naar ambulante en preventieve.
- Dat betekent tevens het realiseren van de aansluiting van OGGZ-, jeugd- en veiligheidsketen (digitaal en organisatorisch).
- Het realiseren van de aansluiting op de mogelijkheden van AWBZ en Zvw.

Hoofddoel 2. Meer preventie en stabilisatie groei

Hoofddoel: het voorkomen van dakloosheid: In 2014 is de totale omvang van de groep daklozen inclusief zwerfjongeren als percentage van de totale bevolking gelijk gebleven aan de omvang in 2010. De verhouding dreigend daklozen / feitelijk daklozen / residentieel daklozen is verschoven naar 40% minder feitelijk daklozen.

- Huisuitzettingen: daling van het aantal huisuitzettingen tot 30% in 2014 met als uitgangspunt 2009 (N=162). De aansluiting van de aanpak van de zorg en van schuldhulpverlening blijft hierbij van groot belang. Aandacht voor de cofinanciering door woningcorporaties.

38

Bemoeizorg en toeleiding

- Toewerken naar sociale bemoeizorg teams (efficiënter en effectiever), waarin het huidige bemoeizorgaanbod is geïntegreerd en die werken volgens effectieve methodieken. Door in te zetten op optimale overdracht naar en van Zvw/AWBZ en slim combineren van de bestaande voorzieningen is intensivering mogelijk zonder inzet van extra middelen. Dat betekent: het maken van contractafspraken met instellingen en monitoren van het effect onder andere via de Centrale Toegang Flevoland.
- Actieve benadering en screening van de houders van postadressen. Dit is een vindplaats voor personen die dreigen dak- of thuisloos te worden. Actieve inzet op dat moment maakt dat er een maximale inspanning verricht kan worden om deze personen snel passende ondersteuning te bieden, opdat zij weer terug kunnen gaan naar hun normale leefsituatie.
- De Centrale Toegang Flevoland is vanaf medio 2010 operationeel en wordt verder uitgebouwd totdat alle doelgroepen van het Stedelijk Kompas hierin zijn opgenomen.
- Aandachtspunten: het afsluiten van het convenant, de aansluiting op Vangnet & Advies/bemoeizorg teams/Functie Assertive Community Treatment teams (FACT-teams), de digitale ondersteuning, de invoering van het protocol Landelijke Toegankelijkheid en regiobinding.

Participatie

- Het realiseren van voldoende mogelijkheden tot maatschappelijke participatie in de preventieve fase, verdeeld over de diverse stappen van de participatieladder, met voldoende variatie (sociaal netwerk en familie, sport, vrijwillige inzet, cultuur en het werken vanuit ervaringsdeskundigheid). Hiertoe het activeringsbeleid (middelen Wmo) concretiseren en uitvoeren: vastleggen afspraken hierover met afdelingen Sociale Zaken in het kader van activering en re-integratie. Dagactiveringscentra, buurtcentra, maatjesprojecten, inloopvoorzieningen enzovoorts kunnen ook bijdragen. Belangrijk is structurele activiteiten aan te bieden. Beloning kan ook in natura bijvoorbeeld een maaltijd of overnachting.
- Het realiseren van passende vormen van beleidsparticipatie door daklozen, zoals het werken met cliëntenpanels en daklozenambassadeurs. Het opnemen van de inzet van ervaringsdeskundigheid en continue meting cliëntentevredenheid¹³ in subsidiecontracten en/of andere afspraken.

13 Mogelijk kunnen studenten van Windesheim hier een rol spelen.

Hoofddoel 3. Meer integrale persoonsgerichte trajecten

Hoofddoel: het realiseren van integrale persoonsgerichte trajecten. 95% Van degenen die een integraal traject doorlopen hebben een inkomen, passende woonvoorziening, begeleiding / zorg, vorm van participatie, dagbesteding en zo mogelijk werk.

- Nu de instroom met de realisatie van de Centrale Toegang en de invoering van de code Landelijke Toegankelijkheid en regiobinding geoptimaliseerd wordt, zal de nadruk de komende periode vooral liggen op het realiseren van adequate doorstroming. Dat betekent het optimaliseren van de doorstroming naar en van de AWBZ en Zvw en het realiseren van hersteltrajecten zoals dagbesteding, aandacht voor integratie en participatie in de eigen woonwijk zo gauw een stabiele woonsituatie is bereikt, het realiseren en/of vitaliseren van een persoonlijk ondersteunend netwerk dat niet alleen uit hulpverleners bestaat en adequate budgetteringshulp.
- Almere heeft een aanzet tot beleid gedaan op het gebied van activering/dagbesteding na de opvangfase. Punt van aandacht is het risico dat de huidige mogelijkheden voor dagbesteding in het kader van de AWBZ de komende jaren wellicht sterk worden verminderd. Het is belangrijk nu al na te denken over en toe te werken naar alternatieven. Naast bestaande mogelijkheden kan in navolging van bijvoorbeeld initiatieven in Rotterdam gewerkt worden aan meer samenwerking met buurtinitiatieven en met het wijkwelzijnswerk. De steunpunten cliëntondersteuning GGZ (CLIP's) in Flevoland kunnen daar ook bij betrokken worden. Waar mogelijk kunnen cliënten hierbij een rol krijgen als ervaringsdeskundige. De afstemming hierbij met het algemene Wmo-beleid en de sociale wijkteams enerzijds en met WWB/participatiebudget maar ook met mogelijkheden in het kader van WsW, WIA, Wajong is nodig. Ook de samenwerking met woningcorporaties en het bedrijfsleven om tot zinvolle werkprojecten te komen en eventuele cofinanciering is een optie. De overige gemeenten hebben hier nog geen beleid in ontwikkeld.

In Rotterdam hebben woonvormen subsidie voor en de contractuele verplichting tot het realiseren van wisselwerking met de buurt via vrijwilligerswerk/bijdragen aan leefbaarheid en sociale cohesie door cliënten in de buurt en omgekeerd het realiseren van vrijwillige inzet vanuit de buurt voor de cliënten. Zij werken daartoe met kwartiermakers en gemengde werkgroepen van cliënten en wijkbewoners. Ook zijn er afspraken met scholen in het kader van de maatschappelijke stages.

- Een belangrijk aandachtspunt voor het bevorderen van op herstel gerichte zorg ligt in het versterken van de cliëntenparticipatie in de hele keten, en in het bijzonder in de herstelfase. In een aantal regio's is ervaring met daklozenambassadeurs en straatadvocaten, veelal ervaringsdeskundigen die zowel op beleidsniveau als op het niveau van individuele cliëntondersteuning het geluid van de cliënt verwoorden. Op landelijk niveau zijn criteria vanuit cliëntenperspectief geformuleerd waaraan de zorg moet voldoen. Een onafhankelijke informatie- en verwijsfunctie, meer inzet van ervaringsdeskundigheid, zelfhulp en lotgenotencontact maken daar deel van uit. De CLIP's die in Flevoland functioneren zijn hier voorbeelden van. Er zijn op steeds meer plekken goede voorbeelden van de inzet van ervaringsdeskundigen als medeorganisator en -begeleider van op handhaving en herstel gerichte initiatieven. Ook hier ligt een koppeling met activering voor de hand. Reserveer financiële ruimte voor 'eigen' activeringsprojecten en het faciliteren van bijvoorbeeld het welzijnswerk daarbij. Op www.eiggenwijzer.nl is al een breed scala aan cliëntgestuurde interventies te vinden.
- De cliëntenparticipatie kan worden uitgebreid richting zorginkoop. Het LPGGZ heeft een stimulerings- en ondersteuningsprogramma opgezet om het cliëntenperspectief bij de jaarlijkse zorginkoop van de zorgverzekeraars in te brengen. Het programma wordt gefinancierd door het Fonds PGO.

Agis participeert al in dit programma en met Achmea worden naar verwachting binnen afzienbare tijd afspraken gemaakt. De ontwikkeling wordt geëvalueerd door het Trimbos-instituut. Er is nog geen ervaring met vergelijkbare cliënteninbreng in het gemeentelijk inkoopbeleid. Dit zou naar analogie van de participatie in zorginkoop kunnen worden ontwikkeld.

- De basisvoorzieningen worden gecontinueerd. Op basis van onder meer de informatie uit Centrale Toegang Flevoland en Flevomonitor zal jaarlijks evaluatie en eventuele bijstelling plaatsvinden.
- De noodzakelijke voorzieningenontwikkeling voor de zwaardere, chronisch problematisch verslaafden is nog niet afgerond in het bijzonder in Lelystad en Almere. Beide gemeenten stimuleren deze noodzakelijke ontwikkeling.

Hoofddoel 4. Meer nazorg ex-gedetineerden en overlastvermindering

Hoofddoel: 70% Van de ex-gedetineerden ontvangt, indien gewenst een nazorg traject gericht op één of meer van de vijf gebieden: ID, werk / inkomen, huisvesting, zorg en schuldhulpverlening. Overlast is een breed te definiëren begrip en hoeft niet alleen veroorzaakt te worden door ex-gedetineerden en daklozen. Het meten van overlast en vermindering vindt plaats in de gemeentelijke veiligheidsmonitoren. Gemeenten kunnen verschillen in normstelling voor overlastvermindering. Daarom wordt hier geen concrete provinciale doelstelling voor overlastvermindering geformuleerd.

40

- De haalbaarheid van deze doelstelling is mede afhankelijk van de screening informatie die verkregen wordt van de Dienst Justitiële Instellingen.
- Zowel Almere als Lelystad heeft in 2009 een nazorgcoördinator aangesteld. Deze werkt zowel voor jongeren (na afloop van de jeugdreclassering 18-) als voor volwassenen. Deze maakt deel uit van het beleid in het kader van nazorg ex-gedetineerden. In beide gevallen is de nazorgcoördinator gevestigd bij de GGD. Gekozen is voor één provinciale functie coördinator nazorg volwassenen onder aansturing van de centrumgemeente. De regiogemeente blijft zelf verantwoordelijk voor interne processen en werkafspraken met ketenpartners (bijv. woningcorporaties).
- Afspraken worden vastgelegd over de afstemming van de trajecten voor ex-gedetineerden in de Centrale Toegang, het scenario-overleg en expertteam.
- Jaarlijks worden in het gemeentelijk veiligheidsoverleg streefwaarden bepaald voor het terugdringen van overlast, geweld en recidive en worden overlastprioriteiten bepaald voor deze groep.
- Monitoren van de resultaten via onder andere het veiligheidsoverleg en gemeentelijke veiligheidsmonitoren. Ook wordt bezien of monitoren woningverlies ten gevolge van detentie mogelijk/haalbaar is.

Hoofddoel 5. Minder uitval uit zorg

Hoofddoel: dakloosheid ten gevolge van uitval uit zorginstellingen komt in 2014 (vrijwel) niet meer voor.

De Centrale Toegang Flevoland krijgt een belangrijke rol bij de monitoring van deze doelstelling. Hierbij gaat het om doelmatigheid en afstemming vraag en aanbod. Niet eerder dan vanaf 2012 kan een gunstig resultaat verwacht worden op deze doelstelling omdat de resultaten van de andere doelstellingen hierop van invloed zijn.

Alle personen die ongepland een zorginstelling verlaten en dak- of thuisloos raken, komen vanaf 2012 na ontslag in een persoonsgericht traject via de Centrale Toegang Flevoland. De procedureafspraken over de melding en gegevensoverdracht vastleggen met de zorginstellingen.

Hoofddoel 6. Minder zwerfjongeren

Hoofddoel: voorkomen dat meer jongeren dakloos worden door het nemen van gericht preventieve maatregelen, waarvan participatiemogelijkheden onderdeel zijn. Het percentage zwerfjongeren in de bevolkingsgroep 18-25 is in 2014 gelijk gebleven ten opzichte van het percentage in 2010.

- Het zwerfjongerenbeleid wordt in hoofdzaak lokaal gemeentelijk georganiseerd en gefinancierd in samenhang met het gemeentelijk jeugdbeleid, onderwijsbeleid (voorkomen vroegtijdig schooluitval) en arbeidsmarktbeleid (bestrijding jeugdwerkloosheid). De centrumgemeente voorziet in 24 uur crisisopvang, preventief verslavingsbeleid jongeren en laagdrempelige hulpverlening. Verder wordt beperkt ingezet op doorstroming in begeleid wonen, ook voor tienermoeders. Regionale monitoring gebeurt in de Flevomonitor.
- Alle regiogemeenten geven aan welke maatregelen op het gebied van jeugd, overlastbestrijding, voorkomen van schooluitval, toeleiden naar werk en verslavingspreventie worden genomen die eraan bijdragen om dakloosheid van jongeren te voorkomen. In het nog op te stellen uitvoeringsplan worden per gemeente de maatregelen benoemd en uitgewerkt.

Doelstellingen gemeente Almere

- Voorkomen dat meer jongeren dakloos worden door het nemen van gericht preventieve maatregelen, waarvan participatiemogelijkheden onderdeel zijn.
- In 2009 (cijfers 2010 zijn tegen de zomer 2011 beschikbaar) zijn 230 zwerfjongeren als dak- of thuisloos in Almere geregistreerd. Dat zijn 8,6 zwerfjongeren op 1.000 inwoners. In 2014 wil Almere niet meer dan zeven zwerfjongeren per 1.000 inwoners. Het college gaat ervan uit dat het doel bereikt kan worden bij gelijkblijvende financiering op de andere betrokken deelterreinen.
- De hulpverlening aan zwerfjongeren moet van gefragmenteerd en aanbodgericht naar gecoördineerd en vraaggericht. Deze doelstelling wordt uitgevoerd op basis van 2 voorwaarden:
 - A. Een groot deel van de minimaal 75 zwerf- en risicjongeren in Almere die niet bekend zijn bij de hulpverlening, is in beeld. 100 Zwerfjongeren en een risicogroep van 50 jongeren zijn in beeld gebracht in Lelystad en Almere middels het UvA onderzoek uit 2004. Een groot deel van de beide groepen (ca. 75) is niet in beeld bij de hulpverlening.
 - B. Minimaal 70% (= 161) van de 230 Almeerse zwerfjongeren die in 2009 in beeld zijn, is voorzien van inkomen, van een structurele vorm van wonen, van zorg en van scholing of een vorm van werk.
- De nazorg aan zwerfjongeren sluit beter aan op hun behoefte ter voorkoming van terugval.

Bijgestelde overlegstructuur

Beleidsniveau

Provinciaal	<p>(Beleidsvormend) Regionale Stuurgroep MO/VB/OGGZ/VO en huiselijk geweld Deelnemers: de zes wethouders en Zorgverzekeraars/-kantoren. Voorzitter wethouder Almere en ambtelijk secretaris Almere. Jaarlijks tweemaal. Doel: Afstemming wethouders onderling en met Agis/Achmea, bestuurlijke advisering aan centrumgemeente, draagvlak besluitvorming creëren.</p>
	<p>(Beleidsuitvoerend) Regionale Stuurgroep MO/VB/OGGZ/VO en huiselijk geweld Deelnemers: de directies instellingen en ambtenaren. Voorzitter wethouder Almere en ambtelijk secretaris Almere. Jaarlijks driemaal. Doel: Afstemming directies onderling en met ambtenaren en met Zorgbelang (regionaal cliëntenplatform), beleidsontwikkeling, advisering aan gemeenten, draagvlak besluitvorming creëren.</p>
	<p>Ambtelijk overleg Deelnemers: ambtenaren zes gemeenten. Wisselend voorzitterschap. Secretaris gemeente Almere. Jaarlijks zes maal. Doel: afstemming onderling, beleidsontwikkeling en voorbereiding bestuurlijke besluitvorming in gemeenten, draagvlak besluitvorming creëren.</p>

Ketenniveau

Voorkomen huisuitzetting	<p>Regionale Stuurgroep Vangnet en Advies Deelnemers: woningcorporaties, GGD, ambtenaren. Ambtelijk voorzitter gemeente Almere. Secretaris GGD. Jaarlijks tweemaal. Doel: Informatiedeling, verantwoording over afspraken en bijstelling, draagvlak optimaal houden.</p>		
Ontwikkeling Centrale Toegang Flevoland	<p>Projectgroep CT Deelnemers: GGD en zorginstellingen. GGD voorzitter. Doel: Ontwikkeling en implementatie CT regionaal.</p>		
Ontwikkeling samenwerking in de keten	<table border="1"> <tr> <td> <p>Netwerkoeverleg MO etc. Almere Deelnemers: netwerkpartners en gemeente. Voorzitter gemeente. GGD secretaris. Doel: Informatiedeling, beleidsontwikkeling.</p> </td> <td> <p>Netwerkoeverleg andere vijf gemeenten Per gemeente een eigen netwerkoeverleg. Deelnemers: netwerkpartners en gemeente. Voorzitter lokale gemeente. Doel: idem.</p> </td> </tr> </table>	<p>Netwerkoeverleg MO etc. Almere Deelnemers: netwerkpartners en gemeente. Voorzitter gemeente. GGD secretaris. Doel: Informatiedeling, beleidsontwikkeling.</p>	<p>Netwerkoeverleg andere vijf gemeenten Per gemeente een eigen netwerkoeverleg. Deelnemers: netwerkpartners en gemeente. Voorzitter lokale gemeente. Doel: idem.</p>
<p>Netwerkoeverleg MO etc. Almere Deelnemers: netwerkpartners en gemeente. Voorzitter gemeente. GGD secretaris. Doel: Informatiedeling, beleidsontwikkeling.</p>	<p>Netwerkoeverleg andere vijf gemeenten Per gemeente een eigen netwerkoeverleg. Deelnemers: netwerkpartners en gemeente. Voorzitter lokale gemeente. Doel: idem.</p>		

Cliëntniveau

Voorkomen huisuitzetting	Lokale werkteams Meldpunt Vangnet en Advies in de gemeenten Almere, Lelystad, NOP, Zeewolde, Dronten, Urk. Deelnemers: uitvoerend medewerkers. GGD voorzitter. Doel: Informatiedeling en afstemming inhoudelijk over aanpak cliënttrajecten (casusbespreking).
Centrale Toegang Flevoland (gehele provincie)	Expertteam. Deelnemers: uitvoerend medewerkers. Doel: Informatiedeling en bepalen trajectplan cliënten.

Ten opzichte van de overlegstructuur zoals geschetst in het hoofdstuk evaluatie (pagina 32) heeft de wethouder centrumgemeente een verandering doorgevoerd. De regionale stuurgroep is opgedeeld in een beleidsbepalende en een beleidsvormende stuurgroep. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de behoefte van de wethouders van de zes gemeenten tot onderlinge afstemming inhoudelijk en financieel. De wethouder centrumgemeente functioneert uit hoofde van het voorzitterschap als linking pin in de beleidsuitvoerende stuurgroep met de zorgaanbieders. De verslagen van het uitvoerend overleg worden ter kennisgeving bijgevoegd bij de stukken van het beleidsvormend overleg.



koop ziens

LET OP!

LET OP!

Bijlage 1: De ontwikkeling van de vraag in de periode tot 2010

In dit hoofdstuk gaan we in op de ontwikkeling van de vraag in vergelijking met de vraaganalyse die in 2006 aan de basis van het Plan van Aanpak heeft gelegen. Daartoe bekijken we zowel de informatie over de groei van de bevolking in Flevoland als informatie over de omvang en veranderingen in de doelgroepen van het Plan: dak- en thuislozen, verslaafden en slachtoffers huiselijk geweld.

Ontwikkeling van de bevolkingsomvang

Almere is groeigemeente en verwacht het komende decennium nog door te groeien. De rest van Flevoland kent een beperkte bevolkingsgroei. De realisatie en verwachtingen over de bevolkingsgroei wijken tot 2015 naar beneden af van de in het oorspronkelijke Plan van Aanpak opgenomen verwachtingen. Onder invloed van de crisis blijft de huizenbouw achter bij de planning, daarmee is de verwachte bevolkingstoename verminderd en in de tijd verschoven. Ten gevolge van de voor de provincie verwachte bevolkingsgroei is zonder ingrijpen een autonome toename van de omvang van de groepen daklozen, verslaafden, slachtoffers huiselijk geweld in absolute cijfers te verwachten van ongeveer 1% per jaar.

Tabel 1: Inwoneraantallen

	Almere	Lelystad	Dronten	NOP	Urk	Zeewolde	Totaal
2006	178.466	71.447	38.125	45.739	17.458	19.421	370.656
2007	180.924	72.252	38.182	45.777	17.585	19.704	374.424
2008	183.270	73.063	38.528	45.716	17.825	20.286	378.688
2009	185.746	73.848	39.206	45.814	18.062	20.773	383.449
							384.906
2010	185.665	74.337	39.583	46.389	18.224	20.709	(prognose 2006: 401.600)
							409.639
2015	200.658	77.868	41.989	47.911	19.313	21.900	(prognose 2006: 434.400)

Bron: Provincie Flevoland, gebaseerd op de CBS Demografische kerncijfers gemeente 2006, 2008, 2009; schattingen CBS bevolkingsomvang gemeenten 2010 en 2015 per december 2009.

Ontwikkeling van de omvang van de doelgroepen van het Plan

De Flevomonitor¹⁴ die sinds 2005 jaarlijks wordt samengesteld, biedt informatie over de omvang van de groepen geregistreerde dak- en thuislozen, verslaafden en slachtoffers huiselijk geweld. Het gaat in 2008 in totaal om 4.968 unieke personen (in 2006: 4.035 personen), waarvan 457 binnen meer groepen vallen en 34 zowel verslaafd als dakloos als slachtoffer van huiselijk geweld waren. De grootste overlap bestaat tussen de groep verslaafden en de groep daklozen: 344 personen (d.w.z. 19% van de daklozen is tevens verslaafd en 21% van de verslaafden is tevens dakloos). Ongeveer 16% van alle geregistreerde personen heeft tevens schulden.

14 A. Benschop, M. Wouters en D.J. Korf, Flevomonitor 2008 - Kwetsbare Groepen en Huiselijk Geweld, Amsterdam: Rozenberg Publishers, 2009

Tabel 2: Kwetsbare personen naar problematiek

		Almere	Lelystad	Dronten	NOP	Urk	Zeewolde	Buiten Flevoland	Totaal
Daklozen- en thuisloos	2006	488	198	12	19	2	12	192	1.016
	2008	1.037	268	28	70	5	47	234	1.795
	2009	1.312	461	62	168	8	53	327	2.496
Verslaafden	2006	713	364	98	98	18	39	20	1.356
	2008	794	442	85	134	23	60	65	1.656
	2009	1.229	523	131	141	23	63	496	2.630
Huiselijk geweld	2006	1.046	377	106	120	19	52	93	1.818
	2008	994	371	97	126	26	45	269	2.007
	2009	1.058	406	101	117	18	48	203	2.001
Tevens schulden	2006	596	113	22	40	2	16	83	872
	2008	484	146	25	55	7	19	70	831
	2009	886	281	28	97	9	44	220	1.596

Bron: Flevomonitor 2006, Flevomonitor 2008, Flevomonitor 2009

46

Sinds 2007 hanteert Flevoland de landelijk aanbevolen indeling van dak- en thuislozen.¹⁵:

- *Feitelijk daklozen*: personen die niet beschikken over een eigen woonruimte en voor een slaapplek ten minste één nacht in de maand zijn aangewezen op buiten slapen (in de openlucht of in overdekte openbare ruimtes) of binnen slapen (in passantenverblijven van de maatschappelijke opvang, eendaagse noodopvang of bij vrienden, kennissen of familie) zonder vooruitzichten op een slaapplek voor de volgende nacht.
- *Residentieel daklozen*: personen die als bewoner staan ingeschreven bij instellingen voor maatschappelijke opvang (internaten en sociale pensions, woonvoorzieningen op basis van particulier initiatief dat zich richt op semipermanente bewoning voor daklozen en particuliere commerciële pensions waar voornamelijk daklozen wonen).
- *Dreigend daklozen*: allereerst gaat het hierbij om zelfstandig wonende ‘verkommerden en verloederden’: een groep die nog min of meer zelfstandig woont en waarbij sprake is van een ernstige multiprobleemsituatie. Bij deze groep speelt langdurige zorgafhankelijkheid als gevolg van een combinatie van psychiatrische problemen, verslavingsproblemen, veelpleging en zorgmijding. Daarnaast worden ook ex-gedetineerden en ex-cliënten uit de intramurale geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg of gehandicaptenzorg tot de dreigend daklozen gerekend, wanneer zij na ontslag niet over huisvesting beschikken en een zorgvraag hebben. Zodra deze personen na ontslag zonder onderdak op straat staan, zijn zij feitelijk dakloos.
- *Zwerfjongeren*: jongeren tot 25 jaar met meervoudige problemen die dakloos zijn of in opvang verblijven, dus feitelijk of residentieel daklozen jonger dan 25 jaar. Bij zwerfjongeren blijft de feitelijke dakloosheid vaak lang verborgen omdat ze formeel nog ingeschreven staan bij een ouder, maar daar in feite nooit meer verblijven.

15 D. Heineke, R. Bosker en A. van Deth, Stappenplan Stedelijk Kompas – Intensivering van de aanpak van dakloosheid, Den Haag: VNG, 2007

Tabel 3: Onderverdeling daklozen in 2008

Feitelijk daklozen	Residentieel daklozen	Dreigend daklozen	Zwerfjongeren	Onbekend	Totaal
321	457	445	346	286	1.795

De cijfers uit opeenvolgende jaren geven een aanmerkelijke stijging te zien van de aantallen daklozen, verslaafden en slachtoffers van huiselijk geweld. Dit zegt volgens de auteurs van de Flevomonitor echter meer over de verbeteringen in de registratie, dan over de daadwerkelijke vergroting van de omvang van deze groepen. De Flevomonitor 2008 geeft wel een eerste poging om trends vast te stellen op basis van delen van de registraties uit 2007 en 2008 die wel vergelijkbaar van kwaliteit zijn. De validiteit is dus nog beperkt, maar er is een eerste voorzichtige trendanalyse mogelijk.

- Er is een lichte stijging te zien in het aantal verslaafden van 2007 naar 2008 (+3%). Ongeveer de helft van de verslaafden is gedurende langer dan een jaar bij dezelfde instelling in beeld; de ‘nieuwkomers’ worden gemiddeld ongeveer 1 jaar jonger in 2008 dan in 2007. Er zijn wat minder verslaafden afkomstig uit Lelystad en wat meer van buiten de provincie.
- Het aantal geregistreerde daklozen neemt in dezelfde periode met ongeveer 6% toe. Ruim een derde van de groep daklozen is gedurende langer dan een jaar bij dezelfde instelling in beeld. De ‘nieuwkomers’ zijn gemiddeld in 2008 ongeveer 1 jaar ouder dan in 2007. Er zijn in 2008 percentueel gezien even veel daklozen afkomstig uit Almere als in 2007, wat minder uit de rest van Flevoland en wat meer van buiten de provincie. Het aandeel van zwerfjongeren (tot 25 jaar) en van dreigend daklozen is afgenomen, maar het aandeel waarvan de status onbekend is nam toe. De stijging van de leeftijd van de nieuwkomers doet vermoeden dat in ieder geval een deel van de afname van het aantal zwerfjongeren toe te schrijven is aan een daadwerkelijke afname.
- Het aantal geregistreerde slachtoffers van huiselijk geweld steeg met ruim een derde tussen 2005 en 2008, waarbij in 2008 een toename van bijna 10% te zien is ten opzichte van 2007. De verdeling over geslacht en etniciteit blijft onveranderd, de gemiddelde leeftijd van de slachtoffers daalde licht.

Bijlage 2: Overzicht beleid per gemeente

Preventie

	Almere	Lelystad	Noordoostpolder	Zeewolde	Dronten	Urk
Convenant preventie uithuiszetting	Gerealiseerd en operationeel; uitvoering door AMW, GGD Meldpunt Vangnet en Advies, woningcorporaties, nutsbedrijven, BBA en stadsbank	Gerealiseerd en operationeel. Uitvoering door MDF, IDO, Centrada (woningcorporatie) en Meldpunt V&A	Afspraken met AMW, GGD woningcorporatie en gemeentelijke Kredietbank wel vastgelegd, niet in officieel convenant.	Via afdeling Ontwikkeling. (eigen convenant). Gerealiseerd en operationeel. Nog geen afspraken met Nuon over deelname.	Gerealiseerd en operationeel	Afspraken met AMW, GGD woningcorporatie en gemeentelijke Kredietbank conform convenant; huisuitzetting komt zelden voor
Schuldhelpverlening	Beleidsnota. Integrale Schuldhelpverlening via Budget Bureau Almere i.s.m. AMW	Beleidsnota Integrale schuldhelpverlening via combinatie van AMW en stadsbank, AMW	Geen beleidsnota, wel inkoop extra AMW in 2009	Geen beleidsnota, wel inkoop extra AMW en SR Schuldhelpverlening.	Geen beleidsnota, inkoop en uitvoering integrale schuldhelp geregeld via de afdeling Sociale Zaken.	Geen beleidsnota. Via stichting Hulp en Steun (vrijwillige hulp, niet gesubsidieerd)
Bemoediging AMW gericht op daklozen/ OGGZ-clianten	Beleids Stedelijk Kompas Flevoland	Beleids Stedelijk Kompas Flevoland	Beleids Stedelijk Kompas Flevoland	Beleids Stedelijk Kompas Flevoland	Beleids Stedelijk Kompas Flevoland	Beleids Stedelijk Kompas Flevoland
Inzet AMW/andere hulpinstanties voor ondersteuning ontregelde gezinnen (compensatie wegvallen PS)	Inzet AMW	Inzet Icare	Inzet AMW	Inzet Icare en AMW	Onbekend	Onbekend
Inzet AMW/SRW bij schuldhelpverlening i. v.m. dreigende huisuitzetting (in lijn met conventanten)	(Outreaching)AMW en SRW	Inzet outreaching AMW, inzet IDO (vrijwilligersinitiatief) voor administratieve steun bij schulden totaal	Outreachinge hulp bij risicojongeren en tijdelijk huisverbod	Outreaching AMW en SRW	Inzet outreaching AMW	Inzet outreaching AMW

Noodwoningen (zg. 10%-regeling)	Afspraken voor 233 (2010) woningen per jaar, deels via instellingen, deels via indicatie door AMW	6% regeling: 6% van de vrije-komen woningen van Centrada wordt ingezet voor kwetsbare groepen. Verdeling van woningen op basis van convenant afspraken tussen instellingen en Centrada.	Onbekend	Afspraken met woningcorporaties over urgentiebeleid, geen 10%-regeling	2 woningen per jaar	onbekend
Lokaal netwerk-overleg Vangnet en Advies	Coördinatie GGD en deelname GGZ.					
Aanpak risico-jongeren	Via veiligheidsbeleid, Doorzetting geregeld via piramide, aanpak groepsgewijs (Jeugd interventie team per wijk) en individueel (Scenario-overleg) Verslavingspreventie, o.a. via sport en voorlichting	Cf. veiligheidsplan 2010. Activiteiten gericht op preventie van recidive, aantal aangiftes vanwege criminaliteit daalt, wel problemen met harde kern. Inzet ambulante jeugdhulp voor integrale trajecten i.s.m. Zorgadvies-teams en CJG. Verslavingspreventie	Jeugdpreventie door Tactus.	Pitstophuis inloop, 20 jongeren per week, dagopvang, voorlichting en toeleiding naar zorg, sport, Tevens spreekuur Tactus. 10 trajecten in leerwerktraject de Basisz, met ROC,	Binnen algemeen jeugdbeleid. Drugspreventie via Tactus begeleiding werkstraffen, CJG.	Via Waypoint (vrijwillige stichting, onderdeel van St. tot Heil des Volks), in samenwerking met lokaal jongerenwerk en met Tactus Verder ambulant jongerenwerk en CJG.

Herstel en nazorg

Almere		Lelystad		Noordoostpolder		Zeewolde		Dronten		Urk	
Dagbesteding	Beleidsuitgangspunten geformuleerd in visie Wet participatiebudget	Nog geen uitgewerkt beleid. Wel verschillende initiatieven van instellingen op het gebied van dagbesteding voor kwetsbare groepen.	Geen expliciet beleid.	Geen expliciet beleid voor dagbesteding kwetsbare groepen. Ideeën: inzet steunpunt vrijwilligers en koppeling aan WwB.	Geen beleid of aanbod. Dagactiviteiten via AWBZ door Kwintes	Geen expliciet beleid, uitvoering m.n. Waypoint.					
Opvang ex-gedetineerden	Gerealiseerd in veiligheidshuis Almere, coördinatie door GGD, opvang gericht op vijf zaken: ID, werk/inkomen, zorg, huisvesting, schuldhulpverlening; screening al tijdens detentie. Organisatie met multidisciplinair scenario-overleg, werkt in de toekomst waarschijnlijk provinciaal (nu heeft Lelystad nog eigen vergelijkbare aanpak). Gemeenten vervullen uitvoering op aanvraag coördinator GGD.										

Overig

Almere		Lelystad		Noordoostpolder		Zeewolde		Dronten		Urk	
Deelplannen verslavingsbeleid en huiselijk geweld	Zijn provinciaal uitgewerkt en vervolgens lokaal geïmplementeerd. Extra bijdrage Lelystad: verslavingsbeleid en huiselijk geweld Extra bijdrage Almere preventief verslavingsbeleid en huisvestingskosten										

Bijlage 3: Overzicht veiligheidsbeleid Almere

In de gemeente Almere zijn in het Actieprogramma Veiligheid 2010-2014 door het college doelstellingen benoemd gericht op de aandachtsvelden: Veilige woon-, werk- en leefomgeving, geweld, jeugd en veiligheid, bestuurlijke aanpak en overige aandachtsvelden. Een groot deel van deze afspraken linkt een meerdere of mindere mate met de doelstelling van het Stedelijk Kompas.

Aandachtsveld	Doelstelling	Stand van zaken 2009	Absolute cijfers 2009	Streefwaarde 2014 (% toegepast op abs waarde van 2009)
Algemeen				
Rapportcijfer veiligheid	Hoger cijfer	6,6	-	7,0
Veiligheidsbeleving algemeen (% wel eens onveilig)	Hogere veiligheidsbeleving	37 %	-	- 9% (naar 28% conform 2006)
Slachtofferschap totaal (% slachtoffers onder inwoners)	Minder slachtoffers misdrijven	34%	-	- 4%
Thema 1: Veilige woon-, werk- en leefomgeving				
Slachtofferschap vandalisme (% slachtoffers onder inwoners)	Minder slachtoffers vandalisme	18%	-	-3%
Slachtofferschap vermogensdelict (% slachtoffers onder inwoners)	Minder slachtoffers vermogensdelicten	17%	-	-3%
Veilige woonomgeving	Minder woninginbraken	119*	870	-15%
	Minder auto-inbraken	57**	1.056	-15%
	Minder vandalisme	138**	2.561	-10%
	Minder drugs- en alcoholoverlast	4**	69	-15%
Veilige werkomgeving	Minder inbraken bedrijven en instellingen	10***	795	-15%
	Minder inbraken op grote bedrijventerreinen	10***	187	-15%
	Minder fiets-, brom- en scooterdiefstallen	54**	1.001	-15%
Aandachtsveld	Doelstelling	Stand van zaken 2009	Absolute cijfers 2009	Streefwaarde 2014 (% toegepast op abs waarde van 2009)

Thema 2: Geweld				
Slachtofferschap geweld (% slachtoffers onder inwoners)	Minder slachtoffers geweld	9%	-	-2%
Minder geweld	Minder huiselijk geweld	66**	1.219	-10%
	Minder uitgaansgeweld	PM**	PM	-10%
	Minder overvallen	3**	54	-15%
	Minder straatroven	9**	168	-15%
Thema 3: Jeugd en Veiligheid				
Minder jeugdoverlast	Minder jeugdoverlast 12-, 12-17 en 18-24 jaar	33**	617	-10%
Minder jeugdcriminaliteit	Minder jeugdcriminali- teit	381**	1.268	-15%
Thema 4: Bestuurlijke aanpak en overige aandachtsvelden				
Minder criminaliteit veroor- zaakt door Antillianen	Terugdringen oververte- genwoordiging in criminaliteit	477**	214	-15%
Minder recidive door 24+	Minder recidive	19****	230	-15%
Thema 5: Crisisbeheersing en rampenbestrijding				
Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing

- In de gemeente Almere zal de inzet van (zorg)trajecten conform de huidige werkwijzes verder worden geborgd en versterkt.
- Monitoring van de resultaten via de monitor van het Actieprogramma Veiligheid en de Flevomonitor.

Bijlage 4: Overzicht gerealiseerde voorzieningen en plannen

Woonvoorzieningen opvangelden (aantallen nog screenen)

Gemeente	Omschrijving	Aantal bedden
Provinciaal	Noodbedden Blijfgroep (max. 1 week) Amsterdam en Zwolle	2, met aansluiting op ook daar aanwezige crisisopvangbedden
Almere	Nachtopvang LdH (max. 6 weken)	12
	Crisisopvang (Noodopvang Perspectief) LdH (6 weken/3 maanden)	25 waarvan 10 voor jongeren
	Crisisopvang multiprobleemgezinnen LdH (max. 3 maanden)	10 units, 43 gezinnen/jaar
	Room 4 You, met begeleiding LdH (jongeren)	30
	Kwintes zwerfjongeren	4 bedden, 19 jongeren/jaar
	Gezinsopvang intensief begeleid wonen (LdH, 10 voor toekomst)	15 units
	Crisiswoning GGD (2-4 weken)	2 woningen
Lelystad	Nachtopvang LdH (max. 6 weken)	12 plaatsen (10 bedden en 2 crisisbedden)
	Dagopvang	20 plaatsen
	Crisisopvang Iriszorg Begeleid wonen	15 bedden 12 plekken
	Beschermd wonen Iriszorg	4 bedden
	Kamers met Kansen jongeren	18, waarvan 6 voor Antillianen
	Vast en Verder	16 plekken (2 plekken voor niet geïndiceer- de Almeerse jongeren en rest awbz)
Zeewolde	Opvang tienermoeders LdH	9 trajecten (opvang gevestigd in Zeewolde maar voor Lelystadse cliënten)
	Jongeren Vast en Verder	7 trajecten
NOP	Rehoboth sociaal pension, is Kwintes m.i.v. 1-7-2010 noodopvang dak- en thuislozen	5 bedden, rest AWBZ
Totaal	33 volw. Max. 6 wk. 54 volw. 6 wk-3 mnd 88 jongeren	31 plaatsen nachtopvang 2 plaatsen noodopvang vrouwen HG 34 plaatsen crisisopvang volwassenen 10 plaatsen crisisopvang gezinnen 10 units gezinsopvang intensief 88 plaatsen jongeren 175 personen/gezinnen

Ambulante begeleiding/bemoeizorg opvangelden

Gemeente	Omschrijving	Aantal personen/uren
Provinciaal	Bemoeizorg via Meldpunt Vangnet en Advies, incl. aanmeldingen op basis van protocol huisuitzettingen	818 personen
	Project Centrale Toegang Flevoland GGD	voorwaardenscheppend
	Postadressen LdH (bemoeizorg mogelijk)	326 ingekocht voor 2010, 808 gerealiseerd
Almere	Ambulante woonbegeleiding LdH 100 woningen/jaar	200 personen
	Ambulante gezinsondersteuning LdH 10 voor toekomst	16 gezinnen
	Grijs genoeg woonbegeleiding	42 trajecten
	Zij aan zij, tienermoeders woon/leefbegeleiding	9 trajecten
	Kwintes bemoeizorgteam	70 trajecten (hele provincie)
	Straatteam (GGD, LdH, Kwintes, Tactus, GGZ Centraal)	55 personen
	Team ambulante verslavingszorg Tactus	
	Bemoeizorg AMW	41 personen
Lelystad	Ambulante bemoeizorg LdH en Kwintes	Zie Almere
	Team ambulante verslavingszorg Tactus	70 trajecten Almere en 52 trajecten Lelystad e.o.
	Ambulante woonbegeleiding Iriszorg	10 trajecten
	Ambulante woonbegeleiding Tikvah	900 uur/jaar
NOP	Bemoeizorg Kwintes	Zie Almere
	Ondersteunende begeleiding psychosociaal nw. aanbieder (tot juli 2010 Rehoboth, daarna Kwintes) plus servicepunt (inloop, dagactiviteiten en spreekuren, aanmeldvoorziening maatschappelijke opvang) Cliëntondersteuning GGZ door MEE IJsseloevers en Stip GGZ.	10 tot 15 personen gemiddeld per dag
Totaal	Minimaal 1065 ambulante begeleiding en bemoeizorg cliënten Minimaal 309 trajecten + 900 uur ambulante woonbegeleiding volwassenen (psychosociaal) 9 trajecten tienermoeders	

54

Woonvoorzieningen AWBZ

Gemeente	Omschrijving	Aantal bedden
Almere	Domus (DD) LdH	24
	Tactus verslaafden	15
	Kwintes BW algemeen	42
	Kwintes BW ouderen, meerzorg, forensisch	52
	Kwintes jongeren GGZ 16-25	11
	Kwintes zwerfjongeren	19
Lelystad	Kwintes jongeren en jongvolwassenen met autisme	40
	50 plaatsen BW waarvan 8 voor ouderen	58
	Trainingshuis Kwintes jongeren DD	6-8
	BW Iriszorg	8
	BW Tikvah	10
	BW Ansa	52 (inmiddels beëindigd)
NOP	BW Kwintes	31
	Rehoboth, wordt nieuwe aanbieder	Ca. 14 plaatsen
Dronten	BW Kwintes	28
Totaal	BW Volwassenen algemeen BW Volwassenen DD/verslaafden BW Jongeren waaronder zwerfjongeren	243 (= minus 52 bedden Ansa) 39 78 waarvan 19 zwerfjongeren 360

55

Ambulante begeleiding AWBZ

Gemeente	Omschrijving	Aantal personen
Almere/Zeewolde	Kwintes ambulante woonbegeleiding	200
Lelystad/Dronten/NOP/Urk	Ambulante woonbegeleiding Kwintes rest Flevoland	Ca. 200
Lelystad	Pi-zorg ambulante woonbegeleiding	Ca. 40-50
	Ansa ambulante woonbegeleiding via PGB	Onbekend (beëindigd)
	p.m. andere aanbieders via PGB	onbekend
Totaal		Schatting minimaal 500 personen

Zorgvoorzieningen Zvw

Gemeente	Omschrijving	Aantal bedden/cliënten
Algemeen	GGZ Centraal kliniek in Ermelo DD	12 bedden
Almere	GGZ Centraal voor volwassenen, zowel ambulantly als deeltijd als klinisch, waaronder FACT team: outreachende zorg voor mensen met psychosen (en DD)	72 bedden; ca. 4.000 cliënten/jaar waarvan 250 opgenomen; ca 500 met problemen op het gebied van verslaving, dakloosheid, HG
	Verslavingskliniek GGZ Centraal/Amethyst met ook poli en deeltijd	25 bedden, 4 deeltijdplaatsen, 526 volwassenen in behandeling
Lelystad	GGZ Centraal polikliniek volwassenen en jongeren met verslaving en/of DD	
Totaal		Minimaal 1.026 cliënten uit doelgroep SK

Plannen

Woonvoorziening AWBZ (beschermd wonen)

Almere	Tactus:	mogelijk op langere termijn een hostel
Lelystad	Kwintes:	in ontwikkeling: woonvorm voor ouderen i.s.m. Woonzorg Flevoland (36 bedden, waarvan 18 van Kwintes)
Noordoostpolder	Kwintes	24 BW-plaatsen jongeren met autisme, locatie te combineren met het servicepunt (offerte traject, Iriszorg, LdH, de Hoop 24 BW-plaatsen, locatie te combineren met het servicepunt)

Totaal uitbreiding met minimaal 68 plaatsen, meer differentiatie.

Behandelfuncties Zvw

GGZ Centraal

- DD kliniek in Ermelo uitbreiden met 6 gesloten bedden (tevens detox).
- Jongerenkliniek verslaving/DD 24 bedden in Ermelo.
- Aanvraag voor jongerenkliniek DD 24 bedden te vestigen in Flevoland in het kader van JeugdzorgPlus plan van Almere, start bij Nieuw Veldzicht, voorjaar 2010.
- Uitbreiding ambulante verslavingszorg Almere; herschikking kliniek naar meer differentiatie: 8 gesloten crisis, 8 detox en 8 voortgezette behandeling (aan/verbouwplannen locatie naast de huidige kliniek Amethyst).

Totaal uitbreiding met 54 bedden plus ambulante voorzieningen, meer differentiatie.

Bijlage 5: Aanbod en plannen dagbesteding

Bestaand aanbod

Gemeente	Instelling	Aard aanbod	Financiering	Omvang
Almere	Kwintes/ Stichting DAC	3 Dac's en 4 werkprojecten en trajectenbureau	AWBZ	Voor heel Flevoland ca. 600 deelnemers
		Kwartiermaken, sportactiviteiten	Wmo-gemeentebudget ca. € 50.000	onbekend
	Tactus	Dagbestedingsaanbod bij inloop/ gebruikersruimte	Decentrale doeluitkering (gem. fonds)	30 gebruikerspassen, 15 personen/dag inloop, 25 per dag methadon
		Veegproject	Algemeen budget VZ (decentrale doeluitkering/ gemeentefonds)	onbekend
	Tactus/Kompaan	Arbeidsactivering	Activeringsbudget	Zie Kompaan
	Tactus	Budoproject	Veiligheidsbudget	Minimaal 40 jongeren
	Lievegoed kliniek	Zorgboerderij de Kemphaan	AWBZ	Met name verstandelijk gehandicapten
	Kompaan	Trajecten re-integratie Tornado, Korterbos en Total Mail service	Activeringsbudget?	250 trajecten
Lelystad	Leger des Heils	Dagopvang met in ontwikkeling werkplaats opknappen gereedschap Arbeidstrainingscentrum Groen en Techniek (in Lelystad voor werkgebied Flevoland). Arbeidstrainingscentrum Keuken en Catering (in Almere met werkgebied Almere)	Gemeentelijke middelen en fondsen Financiering door gem. Almere	Onbekend

	Tactus	Veegproject Tactory: winkeltje en activiteiten i.s.m. Kompaan	AWBZ, centrum-gemeente en bijdrage gemeente Lelystad	Onbekend
	Kwintes	DAC	AWBZ	Zie bij Almere
Dronten	Kwintes	Dagactiviteitsaanbod via stichting DAC	AWBZ	Zie bij Almere
Zeewolde	Tactus/Pitstop-huis	Budo project	Gemeentelijk jeugdbeleid € 37.600 in 2010	Onbekend
	De Basisz	Leerwerktrajecten kringloop en meubelopknop i.s.m. ROC	Gemeentelijk jeugdbeleid € 50.000	10 trajecten voor jongeren 16-25
Noordoost-polder	Kwintes	Dagbestedingsaanbod	AWBZ	Zie bij Almere
Urk	Way-point/Tactus	Activering risicojongeren	2.500 subsidie van gemeente voor psychosociale begeleiding, verder eigen middelen)	onbekend
	St. Hulp en Steun	Kringloopwinkel	Eigen middelen	onbekend
Totaal				Minimaal 930 trajecten/plaatsen

In ontwikkeling/planfase

Provincie: Leger des Heils: Vintage kledingwinkel voor hele provincie

Almere: Leger des Heils: Werkproject: leerwerktrajecten bij bedrijfsrestaurant/lunchcatering

Wensen:

Kwintes: meer arbeidsmatige dagbesteding/arbeid re-integratietrajecten in samenwerking met o.a. Kompaan en WSW.

Bijlage 6: Lijst met geïnterviewde personen

Sanne Pet Eric Bouwman	Beleidsmedewerker Voormalig beleidsmedewerker Wmo/beleidsvelden 7, 8 en 9	Gemeente Lelystad
Wilfred Assenberg	Beleidsadviseur Integrale veiligheid	Gemeente Lelystad
Madalena Meijer Hans Feddema	Beleidsadviseur Strategisch beleidsadviseur	Gemeente Almere
Anouk Mateijsen	Adviseur Zorginkoop	Zorgkantoor Agis
Eef Scheltinga	Relatiemanager	Zorgkantoor Achmea Zwolle/ Flevoland
Klaas Meijering	Manager Beheer Circuit Verslavingszorg	GGZ Centraal
Netty Wesly	Beleidsmedewerker	Gemeente Zeewolde
Norbert Geurtsen Minke Baumfalk	Zorgmanager psychosociale hulpverlening Beleidsondersteuner maat- schappelijk werk	Zorggroep Almere
Frits Liefverink	Manager bedrijfsvoering	GGZ Centraal
Cees Verdam	Directeur GGD	GGD Flevoland
Andries Brands	Beleidsmedewerker	Gemeente Urk
Linda Breet	Beleidsmedewerker	Gemeente Noordoostpolder
Willem Zandbergen	Regiomanager	Iriszorg
Joseph Bakx	Regiomanager	Tactus Verslavingszorg
Aleid van den Brink	Directeur bestuurder	Blijfgroep
Willem de Lange Carolien Bronkhorst	Waarnemend directeur en manager	Leger des Heils/CWZW
Anita Ekas	Projectleider Sociale Veiligheid	Gemeente Almere
Marianne Joossen	Beleidsmedewerker	Gemeente Dronten
Jan Willem van Zuthem Emma Beaujon Ari Boersma	Raad van bestuur Directeur MO/VO Regiomanager Midden en Noord Flevoland	Kwintes

Bijlage 7: Geraadpleegde beleidsstukken

Maatschappelijke opvang

- Regiovisie Maatschappelijke Opvang
- Plan van Aanpak Dakloosheid Flevoland 2008-2014
- Flevomonitor 2006, 2008 en concept 2009
- Gerealiseerde voorzieningen Domus, nachtopvang en noodopvang Leger des Heils
- Concept monitor Plan van Aanpak Maatschappelijke Opvang (Trimbos-instituut)

OGGZ

- Protocol preventie huisuitzetting
- Centrale Toegang Flevoland voortgangsrapportages

Vrouwenopvang en huiselijk geweld

- Huiselijk Geweld
- Tussenrapportage Vrouwenopvang
- Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling

Verslaafden

- Regiovisie verslavingsbeleid
- IVO onderzoek naar chronisch problematisch verslaafden
- Ambulante verslavingszorg
- Gerealiseerde voorziening dagcentrum Tactus

Veiligheid

- Programma Integrale Veiligheid
- Aanbevelingen criminaliteit en veiligheid in Almere 1984-2030
- Aanpak nazorg gedetineerden
- Collegevoorstel nazorg
- B&W veiligheid en leefbaarheidsmiddelen
- B&W Voorstel Plan van Aanpak onderzoek Fijnhaut

Wmo-breed

- Wmo nota De kracht van Almere 2010-2014 (inclusief deelnota's 1 Vrijwilligerswerk, 2 Wonen, Welzijn, Zorg, 3 AWBZ Pakketmaatregel, 4 Zwerfjongerenbeleid)
- Nota sociale activering
- Nota Integrale schuldhulpverlening

Verslagen van overleggen

- Stuurgroepvergadering MO/VB/OGGZ/VO
- Ambtelijk overleg MO/VB/OGGZ/VO
- Netwerkoeverleg Almere

Colofon

Gemeente Almere

Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling
Postbus 200
1300 AE Almere
T. 036 - 527 7000
E. secretariaatdmosks@almere.nl

Inlichtingen bij:

Madalena Meijer-Abrahamse
T. 036 - 527 7939
E. mjgmeijer@almere.nl

Hans Feddema
T. 036 - 527 7679
E. hfeddema@almere.nl

